Mason Sözlüğü'nde Gezintiler – 4

Binalar ve Mabetler

Bu çalışma **"Ansiklopedik Mason Sözlüğü"** adlı kitabın, 2013 tarihli 6. basımından alıntılarla düzenlenmiştir.

Masonların toplantıları "mabet" olarak anılan bir yerde yapılır. Mabetler yer yer birbirinden farklı olmakla birlikte genel olarak benzer nitelikler taşır. Bu arada mabetlerin bulunduğu binaları da gezintiye katmak öngörülmüştür.

Aditum

Lat. Adytum

Bir mabette girilmesi yasak olan, sadece yetkili kişilerin girebildikleri bölme.

Altı Işık

Fra. Six Lumières; *İng.* Six Lights; *Alm.* Sechs Lichter

Bir mason mabedini simgesel olarak aydınlatan ışıklar.

Bu konu üzerinde biraz duralım.

Işıklar

Eş. Nurlar; *Fra.* Lumières; *İng.* Lights; *Alm.* Lichter

Bir mason mabedinde mutlaka bulundurulması gereken simgesel öğeler.

Masonlukta bu terim yalnızca simgesel derecelerde kullanılır. Bununla, bir masona, simgesel olarak aydınlığın yolunu gösteren öğeler nitelenir.

Mabette iki grup simgesel ışık bulunması gerekir. Bunlardan biri daha önemli ve öncelikli olduğu için "Büyük Işıklar", diğeri de "Küçük Işıklar" olarak anılır.

Büyük Işıklar

Eş. Üç Büyük Nur; *Fra.* Lumières grandes; *İng.* Greater Lights; *Alm.* Grosse Lichter

Bu ışıklar birbirinden ayrılmaz üç öğeden oluşur: **Gönye**, **pergel** ve **yasa kitabı**. Bunlar, mabetteki Ant/Yemin kürsüsünün üzerinde bulundurulur.

Gönye ve pergel, her mason ritinde ve sisteminde, mabette mutlaka bulunur. Yasa kitabı konusunda ise, mason ritleri, sistemleri ve farklı Masonluk anlayışlarını benimseyen obediyanslar arasında çelişkili görüşler, uyuşmazlıklar vardır.

Bu konudaki farklı benimseyişleri şöyle özetleyebiliriz:

a) Yalnızca İncil;

b) Tevrat ve İncil'i bir arada içeren Kutsal Kitap: "Kutsal Yasa Kitabı".

c) Üç büyük kitaplı dinin kutsal kitapları "Tevrat, İncil ve Kuranıkerim".

d) Teist nitelikli tüm dinlerin kutsal kitapları. (İlgili locanın oturumunda hangi dinlerden olanlar varsa, onların kutsal kitaplarından oluşur.)

e) Masonluğun Temel Yasası.

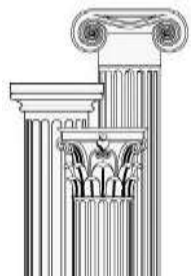
f) Dünya yüzündeki tüm inançların ve Masonluğun yazılı ya da yazısız tüm yasalarının topluca temsil edildiği, her masonun kendi inancı, dileği ve eğiliminceyorumlayabileceği bir simgedir. (Bu görüşü benimseyen locaların mabetlerindebir "simgesel kitap" bulunur.)

Küçük Işıklar

Fra. Petites Lumières; *İng.* Lesser Lights; *Alm*. Kleinlichter

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığı bir mabette, mutlaka bulundurulması gereken **Üç Sütun**.

Bu üç sütunun her birinin kendine özgü simgesel anlamları var:

- **İyon sütunu:** Bilim, akıl ve bilgelik *(bazı uygulamalardaakıl ve bilgelik ya da aklühikmet, bazılarındaisesadecebilgelik)*; bireysel karşılığı "saygıdeğer üstat *(üstad-ı muhterem)"*; astronomik olarak "dünya".
- **Dor sütunu:** Güç (Kuvvet); bireysel karşılığı "birinci nazır"; astronomik olarak "güneş".
- **Korint sütunu:**Güzellik; bireysel karşılığı "ikinci nazır"; astronomik olarak "ay".

Ant Kürsüsü

Esk. Mihrap; *Eş.* Yemin Kürsüsü, Altar; *Fra*. Autel; *İng.* Altar; *Alm*. Altar

Bir mason mabedinin ortalık yerinde bulunan, üzerinde Masonluğun en önemliyada en değerli eşya ve simgelerinin bulundurulduğu, genellikle kare prizma şeklindeki kürsü ya da masa.

Ant Kürsüsünün mabetteki yeri, bir yandan Masonluk anlayışına diğeryandanritüele bağlıdır. Uygulamalar şöyledir:

a) Mabede girişte, her iki yandan geçit bırakacak şekilde en önde Batı'da;

b) Mabedin tamortasında;

c) Doğu'daki basamakların ya da başkanın(saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem) kürsüsünün önünde.

Mabetteki bu önemli öğenin iki asal işlevi vardır. Biri, ant içmek gereğine bağlıdır çünkü Masonluktaki antlar (yeminler) mutlaka bu kürsünün önünde yapılır.Ancakbu kürsünün daha da önemli olan işlevi, bir locanın çalışmalarını yapacağı salonu simgesel olarak "mabet" haline dönüştürmesidir. Çünkü AntKürsüsüolmayınca,osalon bir mason mabedi sayılmaz.

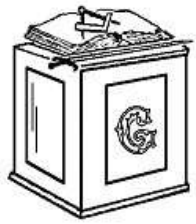
Ant Kürsüsü'nün Düzenlenişi:

Mabette çalışma yapılmadığı sırada ant kürsüsünün üstü ya örtülüdüryabomboştur. Oturuma başlanırken, üzerindeki örtü kaldırılır ya da gerekli öğelerle donatılır. Oturum boyunca ilgili derece ritüeli uyarınca gerekli öğelerle donatılmış olarakdurur.

Oturum sona erdiğinde ise ya gene örtülür ya da üzerindeki öğeler kaldırılır. Bu öğelerden her biri, Masonluğun en önemli simgelerindendir.

Simgesel derecelerde çalışan locaların oturumlarını yaptıkları mabetlerdeki ant kürsüsü, "küptaş" kavramını temsil eder. Fakat, geometrik bakımdan bir küpşeklinde değil, iki küpün üst üste oturtulmuşu yani "kare prizma" şeklindedir.

Çoğu mason kuruluşlarında bu kürsü üzerinde öncelikle kutsal kitaplar bulundurulur. Bazı obediyanslarda yalnızca "İncil", bazılarında "Tevrat ile İncil", bazılarında bunlarla birlikte "Kuran" vardır. Oturuma katılan bambaşka bir dinin inançlısı varsa, onun kutsal kitabının da kürsü üzerine konması gerekir.

Liberal Masonluk anlayışındaki obediyanslarda ise kutsal kitabın yerini ya bir simgesel kitap almış ya da bu kürsü üzerinde herhangi bir dinsel inancı çağrıştıracak hiçbir öğenin konmaması uygun bulunmuştur.

Her uygulamada ant kürsüsünün üstünde gönye ve pergel ile iki yüzü keskin bir şövalye kılıcı bulundurulur. Burada kılıç, masonların ruhsal soyluluklarının ve öz güvenlerinin simgesi olarak benimsenir. Gönye ile pergelin ise üst üste konulmuş olarak bir arada olduklarında beden ile ruhun diyalektik bir şekilde birbirlerini bütünlemekte oluşunu simgelediği kabul edilir.

Masonluğun yüksek derecelerinde ise bu kürsünün üzerine ayrıca ilgili derecenin önemli bir simgesinin de yerleştirilmesi söz konusu olabilir. Hatta ant kürsüsü üzerinde gönye, pergel ve kılıç yerine başka simgesel öğeler konabilir

Yemin Kürsüsü

Eş. Ant Kürsüsü, Altar; *Esk.* Mihrap; *Fra.* Autel; *İng.* Altar; *Alm.* Altar

Bir mason mabedinin ortalık yerinde bulunan, üzerinde Masonluğun en önemliyada en değerli eşya ve simgelerinin bulundurulduğu, genellikle kare prizma şeklindeki kürsü ya da masa.

Yemin Kürsüsünün mabetteki yeri, bir yandan Masonluk anlayışına diğer yandan ritüele bağlıdır. Uygulamalar şöyledir:

a) Mabede girişte, her iki yandan geçit bırakacak şekilde en önde **Batı**'da;

b) Mabedin tamortasında;

c) **Doğu**'daki basamakların ya da başkanın, sembolik derecelerde üstad-ı muhterem kürsüsünün önünde.

Mabetteki bu önemli öğenin iki asal işlevi vardır. Biri, yemin etmek gereğine bağlıdır çünkü Masonluktaki yeminler mutlaka bu kürsünün önünde yapılır. Bu kürsünün daha da önemli olan işlevi, bir locanın çalışmalarını yapacağı salonu sembolik bakımdan "mabet" haline dönüştürmesidir. Çünkü Yemin Kürsüsü olmayınca, o salon bir mason mabedi sayılmaz.

Yemin Kürsüsü'nün Düzenlenişi:

Mabette çalışma yapılmadığı sırada, Yemin Kürsüsü'nün üstü ya örtülüdür ya da bomboştur. Oturuma başlanırken, üzerindeki örtü kaldırılır ya da gerekli öğelerle donatılır. Oturum boyunca ilgili derece ritüeli uyarınca gerekli öğelerle donatılmış olarak durur.

Oturum sona erdiğinde ise ya yine örtülür ya da üzerindeki öğeler kaldırılır. Bu öğelerden her biri, Masonluğun en önemli sembollerindendir.

Sembolik derecelerde çalışan locaların oturumlarını yaptıkları mabetlerdeki Ant Kürsüsü, **"küptaş"** kavramını temsil eder. Fakat geometrik bakımdan genellikle bir "kare prizma" şeklinde olması tercih edilir.

Çoğu mason kuruluşlarında, bu kürsü üzerinde öncelikle **"kutsal kitaplar"** bulundurulur. Bazı obediyanslarda yalnızca *"İncil"*, bazılarında *"Tevrat ile İncil"*, bazılarında bunlarla birlikte *"Kuran-ı Kerim"* vardır. Oturuma katılan bambaşka bir dinin inançlısının olması durumunda, onun kutsal kitabının da Yemin Kürsüsü üzerine konması gerekir.

Liberal Masonluk anlayışındaki obediyanslarda, kutsal kitabın yerini ya bir **"simgesel kitap"** almış ya da bu kürsü üzerinde herhangi bir dinsel inancı çağrıştıracak bir öğenin konmaması uygun bulunmuştur.

Her uygulamada Yemin Kürsüsü'nün üstünde **gönye ve pergel** ile iki yüzü keskin bir **şövalye kılıcı** bulundurulur. Burada kılıç, masonların ruhsal soyluluklarının ve öz güvenlerinin simgesi olarak benimsenir. Gönye ile pergelin ise, üst üste konulmuş olarak bir arada olduklarında, beden ile ruhun diyalektik bir şekilde birbirlerini bütünlemekte oluşunu simgelediği kabul edilir.

Balustra

Fra. Balustre; *İng.* Baluster; *Alm.* Brüstung

Bir köprü, merdiven ya da salon korkuluğunun dekoratif düşey öğeleri.

Bu anlamdaki balustra, çoğu mason mabetlerinde Doğu bölmesinin her iki yanında, Doğu ile mabedin diğer bölümünü ayıran bir öğe olarak yer alır. Herhangi bir simgesel anlamı yoktur.

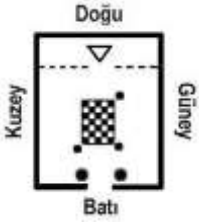
Batı

Esk. Garp; *Fra.* Occident; *İng.* West; *Alm.* Westen

Bir mason mabedinin kapısının bulunduğu yön ve yer.

Mason localarının ritüelik çalışmalarını yaptıkları mabet, genellikle dikdörtgen şeklindedir. Mabedin simgesel olarak tüm evreni temsil ettiği kabul edildiği için, gerçek büyüklüğü her ne olursa olsun, boyutlarının simgesel olarak doğudan batıya ve kuzeyden güneye uzandığı benimsenir.

Her mason mabedinin tek bir giriş kapısı vardır. Kapının bulunduğu yerin tam karşısı hep aydınlıktır. Burası, simgesel olarak "ışığın geldiği yer" olarak kabul edilir ve "Doğu" olarak anılır. Mabede giren mason, simgesel olarak karanlıktan gelir ve aydınlığa doğru ilerler. Güneş batıdan batarak dünyayı karanlıkta bıraktığı için, mabetten çıkan her mason da simgesel olarak "karanlık dünya"ya döner.

Bekleme Odası

Fra. Parvis, Chambre de Préparation; *İng*. Waiting Room; *Alm*. Warte-Zimmer

Bir mason mabedinin kapısının hemen dışında, masonların mabede girmeden önce masonik giysilerini kuşandıkları, oturum açıldıktan sonra gelenlerin ise içeriye girebilmek için izin verilene kadar bekledikleri bölme.

Bu bölme, Fransızcadan dönüştürülmüş **"parvi"** sözcüğüyle de anılır. İşlevine deniyle buraya "hazırlanma odası" da denir Biri mabede, diğeri lokalin diğer bölümlerine açılan iki kapısı vardır. Lokale açılan kapısına "dış kapı", mabede girişi sağlayan kapısına ise "iç kapı" denir.

Bir mason, kuramsal olarak, dış kapıdan geçerek bekleme odasına girebilmek için, mabette çalışması yapılacak derecenin geçiş sözcüğünü bilmelidir. Bekleme odasını korumakla görevli olan dış koruyucu ya da gözcü, bu sözcüğü sorabilir; bilmeyenlerin bekleme odasına girmelerine engel olabilir.

Parvi

Fra. Parvis

Bir mason mabedinin giriş kapısının hemen dışındaki bekleme odası.

Bu sözcük dilimize Fransızcadan alınmadır. Günümüzde artık kullanılmaz olmuştur. Özgün kullanımı bakımından tanımı "bir mabedin asıl giriş kapısı önündeki açıkalan" olarak verilebilir. Bu ise aslında mabedin dışında değil, simgesel olarak mabet kapısı ile ikiz sütunlar arasındaki küçük alan olmalıdır.

Aynı anlamdaki diğer terim:

Hazırlanma Odası

Fra. Chambre de Préparation; *İng*. Preparation Room; *Alm*. Vorbereitungsraum

1. Masonların, mabette yapılacak oturuma girmeden önce, ritüel, masonik etiket ve protokol uyarınca giyinip kuşandıkları oda.
2. Bazı ileri ve yüksek derecelerdeki yükseltme törenlerinde, ritüelin ilk bölümünün uygulandığı yer.

Kapı (Masonlukta)

Fra. Porte; *İng*. Door; *Alm*. Tür

Bir mason mabedinin giriş yeri.

Özellikle Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığı mabedin birbiri ardınca iki kapısı bulunur. Biri mabede, öteki lokalin diğer bölümlerine açılır. Bu nedenle dışarıdan içeriye girişte önceki **"dış kapı"**, sonraki **"iç kapı"** olarak anılır.

Mabette ritüelik çalışma yapılacağı zaman, dış kapı, locanın görevlilerinden **dış koruyucu** *(gözcü)* tarafından gözetim altına alınır.

İç kapının güvenliğini ise **iç koruyucu** sağlar.

Boyutlar

Esk. Eb'ad; *Fra*. Dimensions; *İng*. Dimensions; *Alm*. Abmessungen

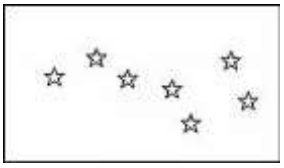
Aynı doğrultu üzerinde ve tek bir yöndeki uzunlukların, bir geometrik şekil ya da bir cisim üzerindeki birleşimi.

Masonlukta boyut kavramı, öncelikle bir mason mabedinin simgesel olarak enini boyunu ve yüksekliğini belirtmekte kullanılır. Bunların "Doğu'dan Batı'ya, Kuzey'den Güney'e ve Zenit'ten Nadir'e kadar" olduğu belirtilir. Böylece, bir mason mabedinin simgesel olarak tüm evreni içerdiği ya da evrenin her yerinde olduğu vurgulanır.

Büyük Ayı Takımyıldızı

Fra. Constellation du Grand Ours; *İng*. Constellation of the Great Bear
Alm. Sternbild der Grossbär

Kuzey yarımkürede, gökyüzündeki yedi yıldızlık bir küme.

Bu yıldız kümesi, bir mabedin yıldızlarla süslenmiş olan tavanına işlenir ya da bir diğer şekilde (örneğin bir tablo üzerinde) dekoratif bir öğe olarak bulunur.

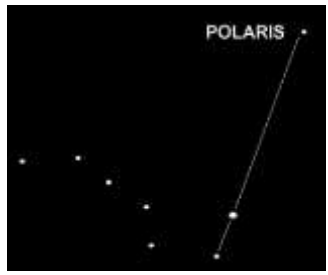
Bu takımyıldızın özelliği, Kutup Yıldızı'na bağlı olması, dünyanın güneş çevresinde dönüşü nedeniyle yeri değiştiği için, bu takımyıldızın da Kutup Yıldızı'nın çevresinde döner gibi görünmesidir.

Bir simge olarak, tüm evrensel doğruların aslında bir tek evrensel gerçeğe bağlı olduğunu, bu doğrular zamana ve diğer koşullara göre değişime uğrasalar da asıl gerçek olandan kopamayacaklarını vurguladığı kabul edilir.

Daha önemli sayıldığına göre...

Kutup Yıldızı / Kuzey Yıldızı

Fra. Etoile polaire, Etoile du Nord; *İng*. Pole Star, Northern Star; *Alm*. Polar/Nordischer Stern

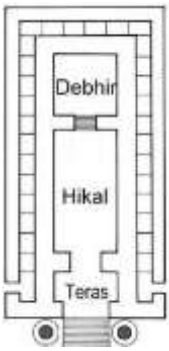

Kuzey yarımkürede, Büyük Ayı Takımyıldızı'nın çevresinde döndüğü parlak yıldız.

Bu yıldız, gökkubbeyi temsil etmek üzere yıldızlarla süslenmiş olan mason mabetlerinin tavanlarında belirgin bir şekilde gösterilir. İnsanın, doğru yolu bulmada ve o yolda ilerlemede her zaman kendisine bir kılavuz bulabileceğini simgelediği benimsenir.

Debhir / Dehbir

Masonluğun bazı derecelerinde, oturumun yapıldığı mabedin, basamaklarla açıklanan ve parmaklıklarla ayrılmış doğu bölmesi.

Debhir, İbranicedeki sözlük anlamı bakımından "çok kutsal" demektir. Ritüellerde bu anlam "kutsalların kutsalı" şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu sözcüğün Masonluktaki kullanımı Süleyman Mabedi ile bağlantılıdır. Süleyman Mabedi'nde bu bölme, ana tapınak binasının tümünün dörtte biri boyundaydı. Tavanı diğer bölmeden daha basıktı. Ana tapınak binası genel olarak loş tutulur, bu bölme ise bol ışıkla aydınlatılırdı.

Bu sözcüğün ne anlama geldiği üzerine birçok spekülasyon yapılmıştır. Hatta bunun bir sözcük değil, altı sözcükten oluşan bir tümcenin baş harflerini içeren bir kısaltma olduğunu ileri sürenler de çıkmıştır.

Hikâl

Eş. Heykal, Ehal

İbranice: *"Saray"*.

Masonluğun bazı derecelerinde, oturumun yapıldığı mabedin **doğu** bölmesinin berisinde kalan bölümü.

Bu sözcük, **Süleyman Mabedi**'ndeki tanımdan alınmadır. Bu mabet, birçok binadan oluşmuştur. Bunlardan biri olan ana tapınak binasının iki bölümü vardır. Hikâl, önce girilen ve **"kutsal yer"** *(locus sanctum)* olarak da anılan geniş ve loş salondur.

Kutsal Yer

Esk. Mukaddes Mahal; *Fra*. Sanctuaire; *İng*. Holy Place, Sanctuary; *Alm*. Heiligtum

Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasında, giriş kapısı ile **"kutsalların kutsalı"** olarak anılan bölme arasında kalan bölüm.

Bu terimin kullanımı, bir mason mabedini Süleyman Mabedi'nin simgesi niteliğine sokar. Nitekim bazı derecelerde mabedin "Doğu" denilen yeri "kutsalların kutsalı" ile özdeş tutulurken, geri kalanı da "kutsal yer" olarak anılır. Kutsal yer, çalışmanın yapıldığı mabedin bütünüdür. **"Kutsalların Kutsalı"** ise bunun bir özel bölümüdür.

Kutsalların Kutsalı

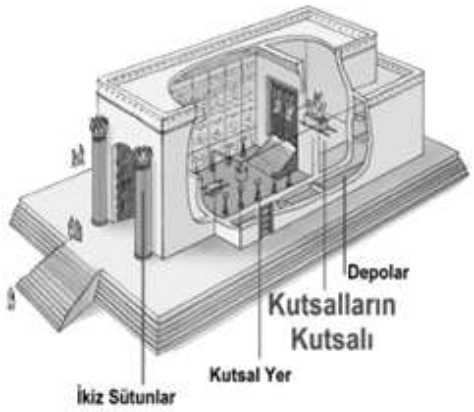
Lat. Sanctum Sanctorum; *Fra.* Saint des Saints;
İng. Holy of the Holies; *Alm.* Heiliger den Heiligen

Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının içinde yer aldığı varsayılmış bir özel bölme.

Tevrat'ın 1. Krallar bölümünün 6. ve 7. bapları ile 2. Tarihler bölümünün 3. ve 4. baplarında, Süleyman Mabedi'nin özellikleri anlatılır. Ancak, bu konuda mason ritüellerinde anlatılanlar, Tevrat'ta yer alanlardan farklıdır. Ritüellerde bu bölmeyle ilgili olmak üzere söylenenler şöyle özetlenebilir:

"Bu bölme, ana tapınağın büyük salonundan parmaklıklarla ayrılmıştı. Burayaancak yetkili olanların girmelerine izin verilirdi. Kutsal emanetlerburadakorumaaltında tutulurdu. Bu nedenle de bu bölme her zaman bol ışıkla aydınlatılırdı."

Buna göre, ana tapınak binasının tümü **"Kutsal Yer"** olarak anılır. **"Kutsalların Kutsalı"** denilen bölümbunun içindedir. Tevrat'ta buraya "iç oda" denmiştir. Demek oluyor ki, sözü edilen ana tapınak binasının kendi içinde iki bölümü vardır. Bunlardan "Kutsalların Kutsalı", daha dar ve içeride olanıdır. Bu nedenledegenellikle "KutsalYer" denilince ana tapınak binasının tümü değil, bu binanın geniş olan bölümü anlaşılır.

Kimi mason kuruluşlarında, bir locanın ritüelik çalışmalarını yaptığı mabet, bir bakıma Süleyman Mabedi'ni temsil eder. Kimilerine göre mason mabedi Süleyman Mabedi'nin bir simgesidir. Kimilerine göre ise "Süleyman Mabedi" bir simgesel kavramdır ve mason mabedinin ülküsel simgesidir.

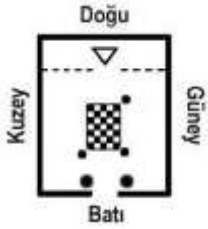
Doğu

Esk. Şark; *Fra.* Est, Orient; *İng.* East, Orient; *Alm.* Osten, Orient

1. Yerküre üzerinde yaşayanlara göre; güneşin doğduğu yön.

2. Bir mason mabedinde, kapının tam karşısına gelen yön ve mabedin bu bölümü.

Mason localarının ritüelik çalışmalarını yaptıkları mabet genellikle dikdörtgen şeklindedir. Mabedin, simgesel olarak tümevreni temsil ettiği kabul edilir. Bundan ötürü, gerçek boyutları her ne olursa olsun, bir mabedin simgesel olarak "Doğu'dan Batı'ya ve Kuzey'den Güney'e uzandığı" benimsenir.

Mason mabetlerinde Doğu, genellikle her iki yanda parmaklıklarla ayrılmış bir bölme şeklindedir; zemini de mabedin diğer bölmesine oranla yükseltilmiştir. Loca ya da atölyenin başkanı, bu bölmenin tam ortasında, bir platform üzerine yerleştirilmiş kürsünün ardında oturur. Bazı uygulamalarda ise, Doğu'yu yalnızca bu platform oluşturur.

Bir locanın oturumlarında önceki saygıdeğer üstat / önceki üstad-ı muhterem, locanın bağlı olduğu obediyansın büyük görevlileri, obediyansın yetkili organınca o locanın denetçisi (müfettişi, gözlemcisi) olarak görevlendirilmiş kişi, diğer localardan konuk olarak gelmiş resmî temsilciler, protokolde yeri olan diğer konuklar ve locanın saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi tarafından uygun görülerek çağırılan kişiler Doğu'da oturur. Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan atölyelerdeki uygulamalar da buna benzer.

Simgesel derecelerde çalışmakta olan bir locanın toplandığı bir mabette, uygulanan ritüel uyarınca oturum açılmazdan önce Doğu aydınlık, diğer bölüm loş ya da karanlık tutulur. Mabedin diğer bölümü, oturumun ritüele uygun olarak açılması sırasında ışıklandırılır. Bu işlem, ritüelik olarak ve simgesel bir deyişle "Doğu'dan ışık (nur) almak" olarak da anılır.

Doğu, dünya yüzünde doğal olarak "ışığın geldiği yer" olduğu için, simgesel bir deyişle "aydınlıkların kaynağı" olarak nitelenir. Bir mason locası ya da atölyesinin yönetimini ve özerk otoritesini de temsil eden bir kavramdır.

Dönemeçli Merdiven

Eş. Dönüşlü Merdiven; *Fra.* Escalier à Vis;
İng. Winding Staircase; *Alm.* Wendeltreppe

Bir üst kata bir eksen çevresinde dönülerek çıkılan merdiven.

Bu merdiven, Masonluğun önemli simgelerinden biridir. Eski çağlarda, özellikle mabet ve tapınakların üst katlarına çıkmak ya da bir minareye tırmanmak için yapılmış merdivenlerin benzeridir. Masonlukta pek önemli simgelerden bir diğeri olan Süleyman Mabedi'nde "orta bölme" olarak anılan yere bir dönemeçli merdiven ile çıkıldığı anlatılır.

Herhangi bir dönemeçli merdiven, genellikle üç basamaklı bir aşama ile başlar. Bir küçük sahanlıktan sonraki ikinci aşamada beş basamak, yine bir küçük sahanlıktan sonraki üçüncü aşamada ise en az yedi basamak bulunur.

Dönemeçli merdivenin üçüncü aşamasındaki basamakların sayısı, bazı uygulamalarda **"yedi veya daha çok"** olarak geçer. Kimilerinin benimseyişine göre ise bu aşamada tam yedi basamak vardır ve bunu dokuz basamaklı bir dördüncü aşama izler.

Dönemeçli Merdiven, ilerlemek ve yükselmek için yapılması gereken çalışmanın ve gösterilmesi gereken çabanın simgesi olarak kabul edilir. Her bir üst aşamada basamakların sayısının giderek artışı, yapılacak çalışmanın insana önce kolay gelebileceğini, sonra daha çok güçlükle karşılaşılacağını simgeler.

Döşeme Örtüsü

Fra. Tapis de Loge; *İng*. Flooring; *Alm*. Teppich

Bazı mason localarının uygulamasında, çalışmanın yapıldığı salona "mabet" niteliği kazandırılması için döşemeye serilen halı ya da kilim.

18. yüzyılda çoğu mason locaları, toplantılarını bir lokanta, taverna ya da benzeri yerlerde yapardı. Oraya masonik anlamda "mabet" niteliği kazandırılabilmesi için, bir mabette bulunması gereken dekoratif öğeler, tebeşirle yere çizilirdi.

Sonraları bu uygulama terk edildi; her derece için ayrı ayrı olmak üzere halı ya da kilimler yaptırıldı. Locada herhangi bir derecenin oturumuna başlanmadan önce, ilgili derecenin halı ya da kilimi mabedin ortasına seriliyordu.

Bu uygulama öylesine gelenekselleştirilmiştir ki, bazı mason locaları bu yöntemi günümüzde bile sürdürür. Birçok uygulamada bunun yerine her bir derece için birer **"tablo"** kullanma yöntemi de görülür.

Locayı Çizmek

Fra. Dessiner la Loge; *İng*. Drawing the Lodge; *Alm*. Ziehen der Loge

18. yüzyılda, masonların, sahip oldukları lokalleri bulunmadığı dönemde, ritüelik çalışmalarını yapacakları kiralık salona **"mabet"** niteliği vermek için, döşemeye tebeşir ile uyguladıkları çizim işlemi.

Bu işlemde döşeme üzerine önce bir dikdörtgen çizilir, bunun içine bir mabedin dekorasyonunda bulunması gereken simgesel öğeler çizilerek yerleştirilirdi. Aynayn derecelerde yapılan her bir oturumdan önce bu çizimin öğeleri gerektiğince değiştirilirdi.

Loca toplantısı sona erip aynı yerde kardeş sofrası kurulmadan önce, yerdeki çizim silinirdi. Bu işlem hayli zahmetli olduğu için, sonradan bunun yerine her bir derece için ayrı ayrı olmak üzere bir döşeme örtüsü kullanılmasına başlandı. Daha sonraları bunun yerini gene her derece için ayrı ayrı olmak üzere bir tablo kullanımı aldı. Hatta localar kendi malları olan mabetler edindikten ve değişmez mabet dekorasyonu yaptıktan sonra bile gerek tablo gerekse döşeme örtüsü kullanımı yer yer sürdürüldü.

Düğümlü İp

Eş. Halkalı Kordon, Düğümlü Kordon
Fra. Corde à Noeuds; *İng*. Tasseled Cord; *Alm*. Quaste

Bir mason mabedinin dekoratif öğelerinden olup, kendi içinde yer yer düğüm ya da halkalar yaparak mabedi çepeçevre saran kalın ip ya da zincir.

Düğümlü ip bazı uygulamalarda mabette görülmeyebilir; bu durumda derecelerin tabloları üzerinde yer alır.

Mabet dekorasyonunda, kuzey, doğu ve güney duvarlarını tavana yakın bir noktada dolaşır. Kimi uygulamalarda dört duvarı çepeçevre sarar, kiminde ise uçları Batı'da aşağı sarkıtılır.

Bazı benimseyişler uyarınca Düğümlü İp, Masonluktaki önemli simgelerden biri olan "birlik zinciri"ni temsil eder. Masonların, amaçlarına ulaşmak için birlik içinde olduklarını, el ele ve omuz omza vererek çalıştıklarını, birbirlerine sıkıca bağlanarak bir "Masonluk bütünü" oluşturduklarını simgeler. Üzerindeki halka ya da düğümlerin her biri, biçimi nedeniyle "sonsuzluk" kavramının simgesi olarak da değerlendirilir.

Bazı benimseyişlere göre ise düğümlü ip, "tutsaklık" olgusunun simgesidir. Ancak bunun mabetteki yeri ve durumu göz önünde tutulacak olursa; burada tutsaklığın bulunmadığını, tutsaklık bağlarının kaldırılıp asılmış olduğunu, özgürlük ve eşitliğin egemen kılındığını simgeler.

Gizli Bölme / Kubbe

Esk. Mahrem Kubbe; *Eş.* Gizli Kemer
Fra. Voûte Secrète; *İng.* Secret Vault; *Alm.* Geheimes Gewölbe

Süleyman Mabedi'nin yapımı sırasında mabedin temelleri altında inşa edilmiş olduğu, yerini ve giriş yolunu pek az kimsenin bildiği söylenen bir bölme.

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerindeki töresel öykülerde özenle değinilen bu bölmeden Talmut'ta da söz edilir. Bu bölme şöyle betimlenir:

"Süleyman Mabedi'nin yapımı sırasında, ana tapınak binasının tamaltında bir gizli bölme yapılmıştı. Ancak bu bölmeye, mabedin herhangi bir yerinden ulaşma olanağı yoktu. Oraya ancak mabedin dışından, Süleyman'ın sarayındaki bir koridordan, yalnızca yolu bilenlerce geçilebilirdi. Buraya varabilmek için, birbiri ardınca yerleştirilmiş dokuz kapıyı da açabilmek gerekirdi. Süleyman Mabedi yıkıldığı zaman, mabedi yağmalayanlar, bu bölmenin yerini bulamamıştı."

Üzerinde "nitelendirilemez sözcük" yazılı altın deltanın gömülü olduğu "akik taş"ın bu bölmede saklandığı da belirtilir. Böylece gizli bölme, Royal Arş ile özdeşleşir.

Gizli bölmeye ilişkin öykünün bundan sonrası, farklı kaynaklarda birbiriyle çelişkili şekillerde anlatılır. Kimine göre bu bölme, yeri bilinemez olarak kalmıştır. Kimine göre, oraya ulaşmayı bilen ve Babillilerin eline düşmekten kurtulabilen birkaç kişi, sonradan içeriye girip her şeyi kırıp dökerek yok etmiştir. Kimine göre ise, gizli bölme sonradan Zorobabel tarafından keşfedilmiştir. Hatta bu öyküde sözü edilen "akik taş"ın, yüzyıllar sonra inşa edilmiş olan Hz. Ömer Camii'nin temel taşlarından biri olduğu da söylenir.

Kimi mason yazarlar, yorumlarında, gizli kubbeyi inisiyasyonun *(tekrisin)* oluşturulduğu yerin bir örneği olarak benimser. Bu benimseyişte, Eski Misterler'in hemen hepsindeki inisiyasyonların mağaraların derinliklerinde ya da yeraltında oyulmuş gizli bölmelerde yapılmış olmasının da etkisi vardır.

Öte yandan, ritüellerde Süleyman Mabedi'nin temelleri altında yapılmış olduğuna değinilen gizli kubbe, -Masonluğun diğer tüm alegorik nitelikli töresel öykülerinde olduğu gibi- bir simgedir. Gizli kubbe, gerçeğin saklı olduğunu, ancak pek seçkin kişilerin ona ulaşabileceğini, bu seçkin kişilerin de onu saklı tutacağını yansıtır.

Gizli kubbe, "kutsal kubbe" terimiyle de özdeşleşmiştir. Gizlilik bu bölmenin özelliği, kutsallık ise niteliğidir. Buradaki kutsallık, doğrudan bu bölmenin kutsal bir yer oluşundan değil, içinde bulunanların kutsal sayılışından ileri gelir. Böylelikle, "gerçeğin kutsallığı" vurgulanmış olur. Bu da, gerçeğin yalnızca saklanmasını değil, aynı zamanda korunmasını gerektirir.

Gotik Mimari Stili

Fra. Architecture gothique; *İng.* Gothic Architecture; *Alm.* Gotische Architektur

Operatif masonların Ortaçağ sonlarına doğru geliştirerek, hemen tüm Avrupa'da uygulamış oldukları bir yapı tekniği ve sanatı.

Bu mimari stilinin ilk doğuşu, operatif masonların manastırların çatısı altında çalıştıkları döneme rastlar.

Kimilerine göre bu stili Dominiken Tarikatı üyelerinden Albertus Magnus yaratmış, kimilerine göre de bu stil Benediktin Tarikatı'nda oluşturulmuştur.

İlk gotik yapıtlar 11. yüzyıl ortalarında verilmiş, tutulmaya başlaması ise 12. yüzyılı bulmuştur.

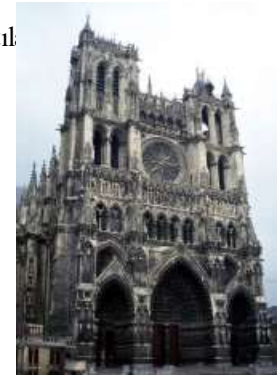
Gotik Mimari Stili, kendinden önce uygulanan Roma Mimari Stili'nin, Doğu sanatının etkisi altında kalarak değişime uğratılmış bir şeklidir.

Bu değişimde, bir yandan haçlı seferlerinin dolaylı sonucu olarak Batı'nın Doğu'dan etkilenişinin, diğer yandan Rönesans sancılarının önemli payı vardır.

Bu stilde, geometri ilkeleri ve klasik fiziğin "güç ve denge" kuralları, çok ustalıklı bir şekilde değerlendirilerek, özenle kullanılmıştır.

Temel özellikleri şöyledir:

- Hafifçe incelerek yükselen kolonlar;
- Birbirini kesen yuvarlak yaylardan oluşan yüksek ve sivri uçlu kemerler;
- İnce duvarlar;
- Dar ve çok yüksek pencereler;
- Bir işlemeli parapet ardında, sivrilerek yükselen çatılı

Teknik özelliklerinin ötesinde, Gotik mimaride, bilginin, gücün ve estetiğin çok uyumlu bir biçimde birleştirilmiş olduğu görülür. Buna karşılık, gotik stildeki bir yapının çok pahalıya çıktığı, çok yer kapladığı, gösterişli olmakla birlikte kullanılışlı olmadığı söylenebilir.

Çağımızda bile hayranlıkla izlenen görkemlerini koruyan Gotik yapıtları gerçekleştirmiş operatif masonlar, özellikle bu tür mimarinin gerek tasarım gerekse uygulamadaki inceliklerini, meslek sırları olarak ve büyük titizlikle korumuştur.

Avrupa'da, Gotik stilde yapılmış 40 kadar ünlü katedral vardır. Bunların çoğunun yapımı yüzlerce yıl sürmüştür. Tüm gotik yapıtların sayısı 50 binden çoktur.

17. yüzyıl başlarında Gotik mimarinin artık terk edilmesine başlandığı, önce Yeni Roma (Neoromanesk), sonra da Barok stillere geçildiği görülür. Bunun en önemli nedeni, çağın değişen koşullarının getirdiği ekonomik sıkıntılardır. Üstelik Gotik mimaride çalışan bir mason ustasının sadece bu stilde yapıt verebilmesi, Operatif Masonluğun zayıflamaya yüz tutmasının nedenlerinden biri olmuştur.

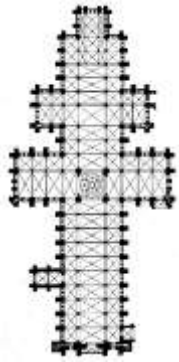
Gotik Mimari Stili'ni en belirgin olarak katedrallerde görüyoruz. Katedral ise Kilise ile aynı şey değil.

Katedral

Fra. Cathédrale; *İng*. Cathedral; *Alm*. Kathedrale

Dinsel yönetim merkezi niteliği taşıyan ve görkemli yapısal özellikleri olan kilise.

Bir katedral, yapısal özellikleri ve işlevi bakımından herhangi bir kiliseden farklıdır.

Standart bir kilise, planda bir Hıristiyan haçı gibi düzenlenir. Katedralin ise bir ek bölümü vardır; planda bir "Kardinal Haçı" biçimindedir.

Operatif Masonluk açısından değerlendirildiğinde ise, bir katedral, bir kardinalin bulunduğu, dolayısıyla bir dinsel yönetim merkezi niteliği de taşıyan bir tapınak ve inançlıların toplanma yeri oluşunun ötesinde, aynı zamanda bir sanatyapıtı olmalıydı. Özellikle bu yapıtlarının oluşturulmasında, meslekve sanatlarının tüm inceliklerini titizlikle uygularlardı. Bu yüzden Ortaçağ ve sonrasında bazı operatif masonlar özellikle "katedral yapıcıları" olarak da anılmıştır.

Çağımıza kadar gelebilmiş olan katedrallerin çoğu "Gotik mimarî" tarzında inşa edilmiştir. Operatif masonlar, bu yapı tarzının inceliklerini bir mesleki sır olarak korumuş, bu bilgi ve becerileri nedeniyle tüm halkın köle sayıldığı dönemlerde bile özgürlük ve saygınlık elde edebilmişlerdir. Avrupa'daki eski kentlerden birçoğunda, bundan yüzyıllarca önce inşa edilmiş katedraller, görkem ve güzelliklerini günümüzde de korumaktadır. Özellikle Strazburg ve York katedralleri çok önemlidir.

Strazburg Katedrali

Ortaçağ operatif masonlarının en değerli yapıtlarından biri ve bir zamanlar Kıta Avrupa'sında Masonluğun merkezi.

Bu katedral, Avrupa'nın en güzel ve en görkemli gotik yapıtlarındandır. Yapımına 1015 yılında başlanmış, 400 yıl kadar çalışılmış, ancak 1439'da bitirilebilmiştir. Yapımı sırasında katedralin çevresi, Kıta Avrupa'sındaki masonların toplanma yeri haline dönüşmüştür.

Katedralin asıl ince işlerini planlayan **Erwin von Steinbach**'ın önderliğinde, Avrupa'daki mason localarının çoğu, tarihte ilk kez 1275 yılında Strazburg'da toplanmıştır. Bu toplantıda, Kıta Avrupa'sındaki tüm locaların ve masonların uymaları gereken yasaların belirlendiği ve bundan böyle yapıcılık mesleği ve sanatını uygulayanların "özgür mason" olarak anılmasının kararlaştırıldığı söylenir. Bunları kanıtlayabilecek herhangi bir yazılı belge yoktur. Sadece, bundan sonra Strazburg Katedrali'nin yapımını sürdürmekte olan mason locasının **"Haupthütte"** *(Başloca)* adını aldığı belgelenmiştir. Bu loca, 16. yüzyıl sonlarına kadar Kıta Avrupa'sındaki tüm localar arasında ayrıcalığını korumuştur.

York Katedrali

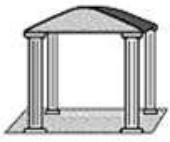
İngiltere'deki en ünlü katedral.

York katedrali ilk kez 7. yüzyılda yapılmış, sonradan bazı eklemelerle genişletilmiş, 1068 yılında ise yanmıştı. Aynı yerdeki ikinci katedralin yapımına 1070 yılında başlanmış ve tam dört yüzyıl süren çalışmaların sonucunda ortaya görkemli bir gotik yapıt çıkarılmıştı. Bu katedral nedeniyle York kenti, yüzyıllar boyunca Kuzey İngiltere'de Operatif Masonluğun merkezi olmuştu.

York Katedrali, 1984 yılında bir kez daha yanmış, bir yıkıntıya dönüşmüş, yeniden onarım ve restorasyona alınmıştır.

Gölgelik

Fra. Dais; *İng.* Canopy; *Alm*. Baldachin

Masonluktaki bazı uygulamalarda, mabedin dekorasyonu uyarınca, Doğu'daki başkan kürsüsünün üzerinde yer alan küçük çatı.

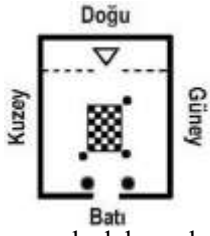
Bu uygulama, ilgili masonik birimin başkanının çalışma sırasındaki görkemini güçlendirmek ve yetkesini vurgulamak amacıyla kullanılır.

Güney

Esk. Cenup; *Fra*. Sud; *İng.* South; *Alm*. Süden

Bir mason mabedine girişte sağda kalan bölüm ve yön.

Mabedin, simgesel olarak tüm evreni temsil ettiği, bu nedenle de gerçek büyüklüğü ne olursa olsun boyutlarının "Doğu'dan Batı'ya ve Kuzey'den Güney'e uzandığı" kabul edilir.

Simgesel derecelerde çalışan bir locanın birinci ve ikinci derece oturumlarında, güneyde yalnızca üstat ve kalfa derecesindeki masonlar oturabilir. Bunun simgesel nedeni, dünyanın kuzey yarımküresinde güneşin doğudan yükselip güneydendolaşarak batıya yönelmesi, böylece gün boyunca güneyin kuzeyeoranla daha aydınlık olmasıdır.

Nitekim bu yüzden bazı uygulamalarda mabedin güneyi, kuzeye oranla daha çok aydınlatılır. Kuşkusuz bu düşünce, bir mabedin mutlakadünyanın kuzeyyarımküresinde bulunacağına ilişkin bir varsayım üzerine kuruludur.

Işıklandırma

Esk. Tezyinat; *Fra*. Illumination; *İng.* Illumination; *Alm*. Illumination

Bir mabedin, çalışmaya elverişli olacak düzeyde nesnel olarak aydınlatılması.

Masonlukta simgesel olarak bu işlevi, ilgili derecenin ritüelinde nerelerde ve kaç sayıda bulunacağı belirtilen şamdanlar sağlar.

Ancak şamdanların ışığı, genellikle çalışma yapılmasına elvermez. Bu nedenle mabet, yeterince tavan ışığı ya da aplik kullanılarak ışıklandırılır. Bu anlamdaki ışıklandırma terimi, herhangi bir ritüelik ya da simgesel anlam taşımaz.

İstasyon

Fra. Station; *İng.* Station; *Alm*. Standort

Bazı mason kuruluşlarının kullanmakta olduğu terminoloji uyarınca, bir locanın kimi görevlilerinin mabetteki oturma yerlerinin her biri.

Kalvarya

Fra. Calvarie; *İng.* Calvary

Kudüs'te, bir zamanlar Moriah Dağı'nın hemen batısında yer almış olduğusöylenen, sonradan ortadan kalkmış olan bir höyük ya da tepe.

Tevrat'ta olduğu gibi, çoğu masonik yazında Süleyman Mabedi'nin Moriah Dağı üzerinde yapılmış olduğu belirtilir. Ancak kimi araştırıcılar, Moriah Dağı'nın yalnızca bir genel betimleme olduğunu, mabedin tam yerinin KalvaryaTepesiolduğunuilerisürer.

Kalvarya ile ilgili daha birçok varsayım vardır. Eski bir efsaneye göre, burası Hz. Âdem'in gömülmüş olduğu yerdir. Bir diğerinde, burasının Enoş'un ünlü dokuz kubbesini inşa ettiği yer olarak belirtilir. Süleyman Mabedi'nin başmimarı Hiram Abif'in, öldürüldükten sonra buraya gömüldüğünü söyleyenler de vardır.

Moriah Dağı

Fra. Mont Moriah; *İng*. Mount Moriah; *Alm*. Berg Moriah

Kudüs'ün güneydoğusunda yer aldığı ve üzerinde Süleyman Mabedi'nin yapılmış olduğu söylenen tepe.

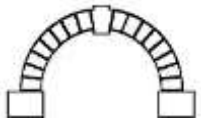
Kimilerine göre; Hz. İbrahim'in oğlu İshak'ı kurban etmeye kalkışmış olduğu yer de burasıdır. Her iki nedenle Moriah Dağı, bir kutsal yer olarak nitelenmiştir.

Bir diğer öyküde anlatıldığına göre; Kral Süleyman'ın, ünlü mabedi burada yaptırmış olması, başka bir nedenden ileri gelir. Bu da, o tarihte (M.Ö. 10. yüzyıl ortası) bu tepenin üzerinde önceden kalma hiçbir yıkıntının bulunmamasıdır.

Kemer

Lat. Arcus; *Fra*. Arcade, Arche; *İng*. Arch; *Alm*. Gewölbe

Eski mimari stillerinde ve inşaat tekniğinde, iki mesnet arasındaki açıklığı, belirli boyut ve açılarda kesilmiş taşları birbirine yaslayarak geçmeyi sağlayan yapı öğesi.

Kemerler, çağlar boyunca dünyanın hemen her yerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Bir kemer, üç ana bölümden oluşur:

a) Her iki yanda kemerin yükünü taşıyan mesnetlerin üzerine konan koltuk taşı ya da kenar taşı;

b) Her iki yanda simetrik olarak kemeri oluşturan kemer taşları;

c) Kemer taşlarını en üst noktada bağlayarak dengeleyen kilit taşı.

Çok basit bir yapı öğesi gibi görünmekle birlikte, bir kemeri gereğince oluşturmak hiç de kolay bir iş değildir. Kemer taşlarının her birinin kesilip yontulmasında, boyutlarına ve köşe açılarına çok özen göstermek gerekir. Bu da bilgi, yetenek ve dikkat gerektirir. Taşlardan herhangi birinin uyumsuzluğu, sadece biçimsiz bir görünümün doğmasına neden olmakla kalmaz; kemerin gerektiğince sağlam olmamasına da yol açar.

Kemer, Operatif Masonluğun çok önemli yapı öğelerinden biri olduğu için Spekülatif Masonlukta da simgesel bir değer kazanmıştır. Bir ülküsel mabedin sütunlarının üzerine yerleşeceği kabul edilir. Ancak bu simgesel kemer henüz oluşturulamamıştır.

Masonlukta "sütunlar"ın simgesel anlamlarıyla bağdaştırıldığında; kemerin "gerçek" kavramını simgelediği kabul edilebilir. Çünkü gerçek tam ve yetkin olarak bilinmemektedir; ancak göreli bir gerçekten söz edebilme olanağı vardır.

Bir kemerin en önemli öğesi kilit taşıdır. Kilit taşı olmaksızın kemer oluşturulamaz. Dolayısıyla Masonlukta kilit taşı, herhangi bir olgunun "gerçek" olarak nitelenebilmesi için gerekli olan temel özelliklerini simgeler.

Kemeri "kubbe" ile karıştırmamak ve bir tutmamak da gerekir. Kemer, yapısal uygulamada sınırlı bir derinliği bulunmakla birlikte, teorik olarak tek boyutlu, yalnızca düşey düzlemde yer alan bir öğedir. Kullanımında bu düzleme dik olarak bir "geçit" verir. Bu bakımdan bir kemer köprü aslında birbirine paralel en az iki kemerden oluşur. Kubbe ise üç boyutlu bir öğedir; birbiriyle aynı düşey düzlemde olmayıp tepe noktasında kesişen kemerlerden oluşur ve bir hacmin üstünü kapatır. Kemerdeki kilit taşının yerini kubbede "başlık taşı" alır.

Kilit Taşı

Fra. Clef de Voûte, Pierre angulaire; *İng*. Keystone; *Alm*. Schlußstein

Belirli geometrik şekilleri olan taşlardan yapılma bir kemeri tutan taş.

Eski yapı tekniğinde kilit taşı, bir kemerin tam ortasına ve enüst noktasına yerleştirilirdi. Bu taş, kemeri oluşturan diğer taşların yerlerinde durmasını, böylece kemerin oluşup, üstündeki yapının yükünü taşıyabilmesini sağlardı.

Kilit taşı, "kemer" ile simgelenmekte olan kavram her ne ise, bunun gerçekleşebilmesi ve yerinde durabilmesi için gerekli olan temel öğenin simgesidir.

Kubbe

Fra. Voûte, Dôme; *İng*. Vault, Dome; *Alm*. Gewölbe, Kuppel

Bir yapının tümünün ya da bir bölmesinin üstünü, bir küre kesiti şeklinde ya da kemerlerden oluşarak kapatan bölümü.

Masonlukta kubbe, yapı elemanlarından alınma önemli simgelerden biridir. Masonluğun birçok derecesinde mabedin tavanı, ya doğrudan kubbe şeklinde düzenlenir ya da böyle olduğu varsayılır. İleri ve yüksek derecelerden birçoğunun ritüelinde, kubbeye sık sık değinilir.

Kubbe ile "kemer"i birbirine karıştırmamak ve eş anlamlı tutmamak gerekir. Çünkü kemer bir düşey düzlemde yer alır ve bir geçidin üstünü kapatır; gereğinde yük taşıyacak şekilde yapılır. Kubbe ise yalnızca çatıyı örter; yani yatay düzlemin üzerini kapatır ve bir hacim doldurur. Yük olarak da öncelikle sadece kendini, bazı hallerde üstündeki döşemeyi taşır.

Hiçbir özelliğinden söz etmeksizin ve pek genel olarak kubbenin neyi simgelediği üzerinde çelişkili görüşler vardır. Kimisi kubbenin "sınırlılık", kimisi aksine "sonsuzluk" kavramını simgelediğini benimser.

Başlık Taşı

Fra. Clé de Voûte; *İng*. Capstone; *Alm*. Kappestein

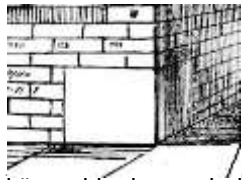

Kubbeli bir yapının en üst noktasındaki tuğla ya da taş.

Başlık taşının yerine konulmuş olması, yapının bitirildiği anlamına gelir.

Bu taş, Masonluğun son görev ya da işinin tamamlanmış olduğunu niteleyen bir terim olarak kullanılır. Bu ise, simgesel olarak, **İnsanlık Mabedi**'nin yapımının gerçekleşmiş olmasıyla özdeştir.

Köşe Taşı

Fra. Pierre angulaire; *İng*. Cornerstone; *Alm*. Eckstein

Bir binanın birbirine dikey iki yan duvarının birleştiği noktada bulunan, binanın sağlam durmasını sağlamak üzere özel bir boyut ve şekilde hazırlanarak yerine konulan taş.

Operatif Masonluk döneminde köşe taşı, mutlaka tam bir küp şeklinde yapılırdı. Dolayısıyla, köşe taşı, sıradan değil, özellikli bir küptaş olarak düşünülebilir.

Simgesel dille, hamtaşını yontarak bir "gerçek mason" olmaya yönelmiş olan bir kişiden bir "küptaş" olarak söz edilebilir.

Fakat böyle kişiler arasında, yalnızca kendilerini yetiştirmekle kalmayıp, localarınve masonik örgütlerin gelişip ilerlemesinde de önemli yeri ve katkıları bulunanlar da vardır. İşte bu seçkin kişiler, simgesel olarak birer "köşe taşı" niteliği taşır.

Bazı uygulamalarda köşe taşı, mabet dekorasyonu kapsamında bir simge olarak yer alır. Bu durumda köşe taşı, mabedin doğu ve kuzey duvarlarının birleştiği yerde bulundurulur. Böylece, simgesel olarak karanlıktan aydınlığa geçiş olayının yani "bilgisizlikten sıyrılarak bilgiye yükseliş" sürecinin bir simgesi olarak değer kazanır.

Çoğu uygulamalarda, çırak derecesindeki masonların mabetteki yeri de, mabedin kuzeydoğu köşesindedir. Böylece, yeni masonların, Masonlukta birer köşe taşı olmaları dileği vurgulanır.

Ancak bir de temel taşı var.

Temel Taşı

Fra. Pierre de Fondement; *İng*. Foundation Stone; *Alm*. Fundamentsstein

Eskiden bir yapının temeline yerleştirilen ilk taş.

Mason ritüellerinde, simgesel bir anlam verilerek değerlendirilişinin yanı sıra, önce Süleyman Mabedi'nde, sonra da Kudüs'te yapılmış İkinci Mabet'te yeralmış oldukları varsayılan küptaş.

Geometrik bakımdan küp şeklinde olduğu kabul edilmesine karşın, temel taşının bir masonik simge olan "küptaş" ile özdeşleştirilmemesi, ritüellerde yer yer adı geçen köşe taşı ve kilit taşı gibi diğer taşlarla da karıştırılmaması gerekir.

Temel taşı, Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde çok önemli bir simgedir. Akikten kesme bir taş olduğu, üzerine bir **"altın delta"** gömülmüş bulunduğu anlatılır. Bu taş, yapısal olarak ne Süleyman Mabedi'nin ne de Kudüs'te yapılmış ikinci mabedin temelinde kullanılmıştır ama simgesel olarak ikisinin de temeli sayılır.

Temel Taşı, evrenin üzerine kurulu olduğu "gerçek" kavramının simgesi olarak benimsenir. Bu kavramın, gerek tanımlanması gerekse yapılabilecek bir tanımı üzerinde uyuşulması pek zordur. Oysa bu kavramın temel taşı ile simgelendiği kabul edilirse, sözcüklerle sağlanamayan uyuşmanın simge ile sağlanması olanaklıdır.

Eskiden, bir binanın yapımına, gereken kazı işlerinden sonra mutlaka bir temeltaşının yerleştirilmesiyle başlanırdı. Tekniğin ilerlemesi, bunu gereksiz kılmıştır. Ancak Masonluk, simgelerinden birçoğunu geleneksel yapıcılık mesleği ve sanatından almış olduğu için, günümüzde bile herhangi bir yerde masonlar kendi kullanımları için yeni bir bina yapmaya başladıklarında, bunun temeline törenle bir "temel taşı" yerleştirme geleneğini sürdürür.

Kudüs Mabetleri

Kudüs'te kurulmuş üç eski ve ulu mabet.

Bu mabetlerden söz edildiğinde, akla sırasıyla M.Ö. 10. yüzyıl ortalarında yapılmış olduğu varsayılan Süleyman Mabedi, M.Ö. 5. yüzyıl başlarında yapılmış olan İkinci Mabet ya da Zorobabel Mabedi ve yapımına M.Ö. 1. yüzyıl sonlarında başlanıp, M.S. 1. yüzyıl ortalarında bitirilmiş olan Herod Mabedi gelir.

Kutsal Kubbe

Esk. Mukaddes Kubbe; *Fra.* Voûte sacrée; *İng.* Sacred Vault; *Alm.* Heiliges Gewölbe

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde, önemli bir ritüelik yeri bulunan "gizli kubbe"ye verilen nitelik.

Kutsal Kubbe'ye ilişkin alegorik öykülere, birçok mason ritinin değişik derecelerinde değinilir. Bu derecelerde, masonik çalışmanın yapıldığı mabet, ritüelde sözü edilen Kutsal Kubbe'yi temsil eder.

Buraya Kutsal Kubbe denilişinin nedeni, tavanı kubbe şeklinde olan ya da öyle olduğu varsayılan bu bölmenin kendisinin kutsal sayılışından ileri gelmez; burada bulunan ya da bulundurulan bir başka şeyin kutsal tutuluşundan ötürüdür. Bu kutsal sayılan şey ise, özellikle ve öncelikle **Akik Küptaş'**tır. Bu taşın kutsal sayılışı da, üzerinde gömülü olan **"altın delta"**dır.

Buradaki altın deltanın kutsallığı, üzerine işlenmiş **"Nitelendirilemez Sözcük"**ten ötürüdür. Bunlar bir araya gelecek olursa, Kutsal Kubbe **"Royal Arş"** ile özdeşleşir.

Masonlukta genel olarak iki ayrı tarihsel ya da varsayımsal kutsal kubbeden söz edebilme olanağı vardır:

a) Kenan ülkesinde, Enoş'un yerin dokuz kat altında olmak üzere yaptığı söylenen bir bölme;

b) Süleyman Mabedi'nin yapımı sırasında, mabedin temelleri altında yapılmış olduğu söylenen bir gizli bölme.

Bazı ritüellerde bunlardan biri, bazılarında diğeri geçerlidir. Ancak, alegorik nitelikli töresel öyküler bakımından, Kutsal Kubbe'nin işlevi ya da simgesel anlamı, hangi öykü benimsenmekte olursa olsun, pek bir değişikliğe uğramaz.

Her iki durumda da Kutsal Kubbe'nin şöyle bir ilkeyi vurguladığı benimsenir: *"Gerçek, "kutsal" olarak nitelenebilecek ölçüde önemli ve değerlidir. Hem saklanması hem korunması gereklidir."*

Kutsal Loca

Fra. Loge sacrée; *Alm*. Heilige Loge; *İng*. Holy Lodge, Sacred Lodge

1. Bazı mason ritlerinde, Süleyman Mabedi'nin yapımından önce, açık alanda kurulan bir çadırda toplanarak çalışmış olduğu varsayılan eski locaların niteliği.

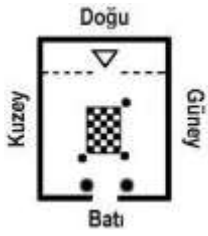
2. İngiliz Masonluğu Sistemi'nde, Süleyman Mabedi'nin yapımı ile ilgili alegorik öykülerin konu olarak alındığı derecelerde çalışan bir atölye ya da şapitr.

Kuzey

Esk. Şimal; *Fra*. Nord; *İng*. North; *Alm*. Norden

Bir mason mabedine girişte, solda kalan bölüm ve yön.

Mason birimlerinin ritüelik çalışmalarını yaptıkları ve mabet olarak anılan salon, genellikle dikdörtgen şeklindedir. Kapının bulunduğu yer ve yön Batı, bunun tam karşısı da Doğu olarak anılır.

Bir mabedin Kuzey bölümü, özellikle birinci derecede yapılan çalışmalarda çok önemlidir; çünkü çırak derecesindekimasonlar, yalnızca Kuzey'de oturabilir. Bunun nedeni şöyle açıklanır: *«Dünyanın kuzey yarımküresinde, güneş doğudan yükselip güneyden dolaşarak batıya yöneldiği için, kuzey yönügüneye oranla daha loştur. Çırak derecesindekimasonlar,kalfaveüstat derecelerindeki masonlara oranla daha karanlıktadır; ışığı görmeye onlardan daha çok gereksinmeleri vardır.»*

Bu gerekçeyle, bazı uygulamalarda mabedin aydınlatma düzeni, mabedin Kuzey bölümünün güneye oranla daha azışık alacağı biçimde düzenlenir hatta yalnızcaloş değil, daha dar olmasına da özen gösterilir. Bunun nedeni, gene dünyanın kuzey yarımküresinde kuzeye doğru gidildiğinde, küresel enlem boyunun, bir diğerdeyişle doğu ile batı arasındaki uzaklığın azalmasıdır. Bu darlık aslında simgeseldir. Çırak derecesindeki masonların bir "sıkışıklık" ortamında bulunduklarını yani daha çok çalışmaya gereksinme duyduklarını vurgular.

Tüm bu simgesel düzenlemeler, dünyanın kuzey yarımküresine göredir.

Kuzeydoğu Köşesi

Fra. La Tête de la Colonne du Nord; *İng*. Northeast Corner; *Alm*. Nord-Ost Ecke

1. Masonluğa yeni girmiş olan bir masonun, mabette oturması gereken yer.

Birçok uygulamada hem geleneksel olarak hem simgesel anlamı nedeniyle, henüz çırak derecesinde olan masonların mabedin kuzeydoğu köşesinde, iki ya da üç sıra varsa en ön sırada oturmaları gerekli görülür.

Kimi mason kuruluşlarının bu konuda farklı bir benimseyişi vardır. Çırakderecesindeki masonların Kuzeybatı köşesinde oturmalarını öngören, -hatta oturdukları yerin tam "Kuzeybatı" olabilmesi için- birden çok sıra varsa en arkada yer almalarını uygun bulan, ritüellerini de buna göre düzenlemiş obediyanslar görülür. Bununla birlikte, masonik yazında Kuzeybatı köşesi pek önemsenmez; Kuzeydoğu köşesindenisesık sık söz edilir.

2. Süleyman Mabedi'nin yapımına ilişkin alegorik nitelikli öykünün bazı anlatımlarında, mabedin yapımı sırasında kullanılan bir su kuyusunun yeri.

Öykünün bu tarz anlatımlarında, bu mabedin başmimarı olarak nitelenen Hiram Abif'in, kendisine saldıranlarca tuzağa düşürülmüş olduğunu anladığı, onların bunu niçin yaptığını da kavradığı, saldırganların eline geçmemesi için her zaman boynunda asılı olarak taşıdığı bijusunu mabedin kuzeydoğu köşesinde bulunan bir kuyuya attığı söylenir.

Kürsü

Fra. Chaire, Plateau; *İng*. Chair, Dais; *Alm*. Stuhl

1. Bir mason mabedinde belli işlevlerle kullanılan masa.

Bir mason mabedinde öncelikle "beşler" ya da "envar" olarak anılan görevliler, çoğu uygulamalarda ayrıca hazine üstadı (hazine emini) ile yardım üstadı (hasenat emini), birer kürsü ya da masanın arkasında oturur. Her mabette bir de Ant Kürsüsü bulunur.

Bu kürsü ya da masalardan bazısı bir üçgen prizma, bazısı kare prizma şeklindedir.

Saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) ya da masonik birimin başkanı olan yetkili yöneticinin kürsüsü, diğer görevlilerin kürsülerine oranla hem daha büyük hem daha görkemlidir. Bu kürsü Doğu'da, mabedin en yüksek yerinde, mabedin her yanından rahatça görülebilecek şekilde bir platform üzerine yerleştirilmiştir. Bazı uygulamalarda bu kürsüye üç basamakla çıkılması gerekir.

Nazırların kürsüleri de genellikle birer platform üzerine oturtularak mabedin zemininden biraz yükseltilir. Bazı uygulamalarda birinci nazırın kürsüsünün altında iki basamak, ikinci nazırın kürsüsünün altında ise tek bir basamak vardır.

Nazırların kürsülerinin yeri, değişik masonik uygulamalarda farklı olabilir. En yaygın olarak görülen üç ayrı uygulama vardır:

a) Her iki nazırın kürsüsü, Batı'da giriş kapısının her iki yanında yer alır.

b) Birinci nazırın kürsüsü Batı'nın kuzey yanında doğuya yüz vermiş olarak, ikinci nazırın kürsüsü ise Güney'in tam ortasında ve kuzeye yüz vermiş olarak yer alır.

c) İkinci nazır Güney'de yer alır; birinci nazır ise Kuzey'de ve ikinci nazırın tam karşısında güneye yüz vermiş olarak oturur.

Sözcü (yasalar sözcüsü / hatip) ile sekreterin kürsüleri, Doğu'da ya da Doğu'ya pek yakın olarak, başkanın her iki yan uzantısında karşılıklı olarak bulunur. Kimi uygulamalarda sözcü güneyde ve sekreter kuzeydedir; kimi uygulamalarda ise bunun tersi benimsenmiştir.

Hazine üstadı (hazine emini) ile yardım üstadı (hasenat emini) genellikle Doğu'ya yakın, diğer oturma yerlerinin önünde ve karşılıklı olarak yer alır. Bazı uygulamalarda bu iki görevlinin masaları yoktur.

Tüm görevlilerin kürsü ya da masaları üzerinde birer kılıç ve görevlerine ilişkin alametler bulunur. Başkanın ve nazırların kürsüleri üzerinde ayrıca birer çekiç vardır.

Simgesel derecelerde çalışan bazı locaların mabetlerinde, uygulanmakta olan ritüel gereğince nazırların kürsüleri üzerinde bir "yerküre" ve "gökküre" kavramını temsil etmek üzere, indirilip kaldırılabilen birer küçük sütun bulunur.

Bunlardan **"yerküre sütunu"**nun gündüz, **"gökküresütunu"**nun ise gece kavramını simgelediği benimsenir. Bu sütunlardan her ikisi birden aynı anda dik ya da yatık durmaz. Oturum açılmadan önce dik duran gökküre sütunu oturum açıldığında indirilir; yerküre sütunu kaldırılır. Çünkü şimdi gündüz ve çalışma zamanıdır. Oturum kapatılırken bu işlemin tersi yapılır.

Bir mason mabedinde, görevlilerin kürsülerinin üzerinde ayrıca birer şamdan vardır. Bunlar, çalışması yapılan derecenin ritüeline göre düzenlenip yerleştirilir. Şamdanların ışıklarının sayısı, bir yandan çalışması yapılan dereceye, diğer yandan ilgiligörevliye göre değişebilir. Bazı uygulamalarda şamdanların ışıkları simgeseldir; bazılarındaise mabet, yalnızca kürsülerde yer alan bu şamdanlarve diğer ritüelik ışıklarla aydınlatılır.

Eskiden kürsülerdeki şamdanlar üzerinde ışık kaynağı olarak mum kullanılırdı. Günümüzde bunun yerini elektrik ampulü almıştır. Ancak, geleneksel olarak mum kullanılmasını sürdüren masonik kuruluşlar da vardır.

Her mason mabedindeki Ant Kürsüsü, mutlaka mabedin ortalık yerindedir. Bu kürsünün yeri de çeşitli uygulamalarda birbirinden farklıdır.

Şu tür uygulamalara yaygın olarak rastlanabilir:

- Mabedin tam ortasında;
- Girişi engellemeyecek şekilde Batı'da kapının karşısında;
- Doğu'ya çıkan basamakların önünde;
- Doğu'da başkan kürsüsünün hemen önünde.

Yukarıdaki son uygulama tarzında olduğu gibi, simgesel derecelerde çalışan bazı obediyansların uygulamalarında, ritin ya da uygulanmakta olan ritüelin gereği uyarınca, saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) kürsüsü ile Ant Kürsüsü birleşiktir. Bir diğer deyişle, ayrı bir Ant Kürsüsü yoktur; ortak işlevli tek bir kürsü kullanılır.

Mabetteki çalışma sırasında Ant Kürsüsü üzerinde pergel, gönye, kılıç ve kitap bulunur. İleri ya da yüksek derecelerden bazılarında, Ant Kürsüsü üzerine, ilgili derecenin ritüeliyle bağlantılı başka simgeler de yerleştirilir.

2. Bir masonik birimde, bu birimin yetkili yönetici başkanının makamı.

Bu anlamdaki "kürsü" sözcüğü, eğitim ve öğretimin verildiği bilgi ve erdem kaynağını niteler. Bir diğer deyişle, simgesel olarak "tekris"i sağlar ve gerçekleştirir. Nitekim "tekris" sözcüğünün etimolojisi üzerinde yapılan açıklamalardan birinde, bunun "kürsü" sözcüğünden türetilmiş olduğu belirtilir.

Lokal (Masonik)

Fra. Hall maçonnique; *İng.* Masonic Hall; *Alm.* Maurerisches Halle

Bir ya da birkaç mason biriminin çalışma ve toplantılarını yaptıkları bina ya da bağımsız bölüm.

Bu bir masonik terim değildir. Nitekim Masonluktaki kullanımı pek enderdir.

Masonlara özgü bir lokalin, herhangi bir diğer dernek lokalinden önemli bir farkı vardır. Burada en az bir mabet bulunur. Bunun yanı sıra, ilgili mason örgütünün büyüklüğüne göre, herhangi bir diğer dernekte olduğu gibi oturma salonları, restoran ya da kafeterya gibi salonlar, kitaplık, yöneticilerin çalışmalarını yürüttüğü odalar ve çeşitli amaçlara hizmet eden diğer bölümler bulunabilir.

Mabet

Fra. Temple; *İng.* Temple; *Alm.* Tempel

Mason birimlerinin oturum ve çalışmalarının yapıldığı salon.

Bu terim, Masonlukta hem simgesel hem ileri ve yüksek derecelerin birçoğunda, aynı anlama gelmek üzere kullanılır.

Masonik birimlerin oturum ve çalışmalarını yaptıkları yere zaman zaman loca ya da atölye dendiği de olur. Bazı rit ve uygulamalarda şapitr, meclis, kolej, konsey ve komandörlük gibi terimler de kullanılır. Ancak bunların tümü aslında oturumun yapıldığı yeri değil, ilgili masonik birimi niteler. "Mabet" sözcüğü, her zaman için daha genel ve ayrıcalıklıdır.

Bu sözcüğün Batı dillerindeki karşılıkları, etimolojik olarak Latincedeki "templum" sözcüğüne dayanır. Sözlük anlamı bakımından templum, aslında "ayrı tutulmuş" demektir; ancak özellikle "kutsal olmayan bir alan ya da çevreden fiziksel olarak ayrılmış bir kutsal yer" anlamına gelmek üzere kullanılır.

Özellikle Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan locaların oturumlarını yaptıkları yere "mabet" denilişinin nedeni üzerinde birkaç ayrı açıklama yapılmıştır:

a) Ortaçağda operatif masonlar bir büyük inşaat işini üstlendiklerinde, önce kendi kullanımları için inşaat alanının bitişiğinde bir geçici bina (kulübe) yaparlardı. Bu bina, birçok işe yarardı. Çalışmalarında kullandıkları alet ve değerli malzemenin korunmasını sağladığı gibi, çıraklara eğitim verilmesi ve tapınım gereksinmelerinin karşılanması amacıyla da kullanılırdı. Tapınım amacıyla da kullanıldığı için "mabet" diye anılmasının ötesinde, operatif masonların işi de "kutsal" sayıldığından, bu binaya "mabet" denilmesi gelenekselleşmişti. Spekülatif Masonluktada bu gelenek korundu.

b) Mason localarının amaç ve çalışmaları gelişigüzel bir derneğin amaç ve çalışmalarından çok farklıdır; yüce ve kutsal bir nitelik taşır. Böyle bir niteliği olan çalışmaların yapıldığı yere olsa olsa "mabet" denilebilir. Ancak çağdaş Masonlukta bu terim, herhangi bir "tapınak" ile eş ya da benzer anlamda değil, bir simgesel anlam taşımak üzere kullanılmaktadır.

c) Mason birimleri temelde dinsel nitelikli topluluklardır. Masonluğun amaçları da dinsel amaçlarla bağdaşıktır. Bundan dolayı bu toplulukların toplantılarının yapıldığı yer de bir mabettir.

d) Her din, mezhep ya da tarikatta mabet, en nezih ve en saygın yer olarak benimsenmiştir. Böylece bir terim olarak "mabet", yücelik kazanmıştır. Masonik birimlerin toplantı yerine "mabet" denilmesiyle, burada yapılan toplantı ve çalışmaların saygınlığı vurgulanır.

Bu açıklamalar birbirleriyle çelişkilidir. Özellikle antimasonik çevrelerde, hiçbiri yeterince doyurucu ve geçerli sayılmaz.

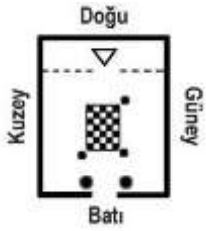
"Mabet" sözcüğü doğrudan bir dinsel çağrışım yaptığından, bundan ötürü Masonluğun ya bir takım dinlerle bağlantısı kurulur ya da Masonluk aynı dinlere karşıt sayılır. Üstelik kimi masonlar da bu görüştedir.

Bu sözcüğün kullanımındaki gerekçeyi kavrayabilmek için Masonluktaki "simgesel dil" üzerinde bilgilenmiş olmak, duruma bu açıdan bakabilmek gerekir. O zaman bu terim somut değil, soyut olarak düşünülecek, özellikle **"İnsanlık Mabedi"** ya da **"Ülkü Mabedi"** kavramıyla bağlantısını kurmak da gerekecektir.

Mason Mabedi'nin Şekli ve Boyutları:

Bir mason mabedinin şekli ve boyutları, özellikle Masonluğun simgesel derecelerinde önem taşır. Bir dikdörtgen şeklinde olan mabedin büyüklüğü, burada çalışacak olan locaların üye sayısına ve olanaklara bağlıdır. Genellikle eni ile boyu arasındaki oranın 1:2 olmasına özen gösterilir.

Mabedin kısa kenarlar karşılıklı olarak "Doğu" ve "Batı", uzun kenarlar da "Güney" ve "Kuzey" olarak anılır.

Batı'nın tam ortasında mabedin bekleme odasına açılan kapısı bulunur. Binanın özellikleri nedeniyle bu kapı kısa kenarlardan birinde (Batı'da) yer alamıyorsa, girişin bir paravan arkasından dolaşarak Batı'dan yapılmasına özen gösterilir. Doğu'nun duvarı, diğerleri gibi düz olabilir ama çoğu uygulamalarda bir yarımdaire ya da oval biçimde düzenlenir.

Doğu'da bir özel bölme vardır. Mabedin boyunun hemen hemen dörtte birini alan bu bölme, zeminden genellikle üç basamakla çıkılacak şekilde yükseltilmiştir. Kimi uygulamalarda bu yükseltme yalnızca tam ortada, ilgili masonik birimin başkanının oturacağı kürsü için yapılır; kimilerinde ise, her iki yanda mabedin diğer bölümünden birer parmaklık ile ayrılmış olup yalnızca ortada geçit verir.

Bir mason mabedinin boyutlarından söz edilirken, simgesel olarak, boyunun Doğu'dan Batı'ya, eninin **Kuzey'den Güney**'e uzandığı, yüksekliğinin de **Zenit'ten Nadir'e** kadar olduğu söylenir. Böylelikle, burada yapılan çalışmaların evrensel bir nitelik taşıdığı simgesel dille vurgulanır.

Mabet Dekorasyonu:

Bir mason mabedinin dekorasyonu, ritler ve aynı ritin dereceleri arasında farklılıklar gösterir. Aynı ritte çalışmakta olmakla birlikte, değişik mason kuruluşlarının mabet dekorasyonu bakımından farklı uygulamalar yaptıkları da görülür. Ancak, bir mason mabedini herhangi bir toplantı salonundan "mabet" olmaya dönüş türen temelöğeler hemen hemen aynıdır.

Her derece çalışmasında, mabedin temel dekoratif öğeleri pek değişmez. Ancak, yalnızca o dereceye özgü en az bir farklı öğe bulunur.

Simgesel derecelerde bu farklılık belirgin olarak görülmeyebilir; ileri ve yüksek derecelerde ise hayli artar. Bu nedenle, simgesel derecelerde çalışan bir loca ile ileri ya da yüksek derecelerde çalışan bir masonik birimin oturumlarını ortak bir mabette yapmamaları yeğlenir.

Bununla birlikte, yer sıkıntısı çeken masonik kuruluşlar, her toplantıda mabet dekorasyonunun çalışması yapılacak olan derecenin gereklerine göre düzenlenmesi zahmetine katlanıp aynı mabedi paylaşır.

Günümüzde bile dünyanın birçok yerinde çalışmalarını yapmak üzere sürekli olarak kullanabildikleri bir lokali bulunmayan mason loca ve atölyeleri vardır. Bu loca ve atölyeler, oturumlarını yapacakları yeri kiralık olarak tutar, "mabet" olacak şekilde düzenler, oturumdan sonra Masonluğa ilişkin dekoratif öğeleri kaldırır. Spekülatif Masonluğun ilk dönemlerinde bu durum tüm localar için geçerliydi. O tarihlerde localar, bir han ya da taverna gibi yerlerde toplanırdı. Toplantının yapılacağı salonda ritüelin gerektirdiği ve olanakların elverdiği ölçüde mabet dekorasyonu yapılır, toplantıdan sonra bu dekorasyon kaldırılarak aynı yerde kardeş sofrası kurulurdu.

18. yüzyılın ilk yarısında birçok yerde, mabedin bazı dekoratif öğeleri zemin üzerine tebeşirle çizilerek sağlanırdı. Bu işleme **"locayı çizmek"** denirdi. Sonraları, "locayı oluşturmak" evresine geçildi. Bunun için, bir mason mabedinde bulunması gereken simgesel öğeler, bir hazır **"tablo"** ya da **"döşeme örtüsü"** üzerinde düzenlendi. Tablonun açılması ya da döşeme örtüsünün salonun ortasına serilmesi ile mabet dekorasyonunun simgesel öğeleri sağlanır oldu.

Masonlukta "tablo" ve "döşeme örtüsü" uygulaması, yalnızca 18. ve 19. yüzyıllara özgü değildir. Günümüzde de birçok yerde, locaların toplantılarını yaptıkları lokaller kendi malları olsa bile, mabedin bir döşeme örtüsü ile oluşturulması yöntemi, pratikliği nedeniyle kullanılmaktadır. Ayrıca, özellikle üst üste değişik derecelerde çalışma yapacak olan localar, her derece için ayrı bir tablo kullanma uygulamasını geleneksel bir yöntem olarak benimsemiştir.

Simgesel Derecelerde Dekorasyon:

Her mabedin giriş kapısının yanında mutlaka iki görkemli süsleme sütunu bulunur. Birbirinin benzeri olan bu sütunlar **"İkiz Sütunlar"** olarak anılır. Bu sütunların Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının teras girişindeki sütunları temsil ettiği söylenirse de; bir mabedin girişinin her iki yanına böyle iki sütun dikmek yalnızca Süleyman Mabedi'ne özgü değildir. Bu çok daha eski bir gelenektir ve yalnızca mabetlerde değil, diğer birçok önemli yapının girişinde uygulanmış bir yöntemdir.

Ancak simgesel derecelerde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığı bir mabedin hemen girişindeki İkiz Sütunlar, Süleyman Mabedi'ne Masonlukta verilen özelönem nedeniyle, o mabedin ana tapınak binasının girişine yerleştirilmiş olduğu betimlenen sütunlara benzetilir.

İkiz Sütunlar'dan biri B Sütunu, diğeri J Sütunu olarak anılır. Başlıklarının üzerine, bazı uygulamalarda yarılmış bir görünüm veren narlar, bazı uygulamalarda ise birer küre yerleştirilir. Küre yerleştirilmesi durumunda, simgesel olarak bunlardan biri **"yerküre"**yi, diğeri **"gökküre"**yi temsil eder. Sütun başlıkları genellikle zambak biçimindeki motiflerle süslenir; altına yedi sıra dolanan altın rengi birer zincir asılır.

Mabedin tavanı gökyüzünü andırır yıldızlarla süslüdür. Böylece, dünyanın herhangi bir yerindeki bir "vadi"de kurulu olduğu, mabedin simgesel boyutlarıyla bağlantılı olarak yapılan çalışmanın evrenselliği bir kez daha vurgulanır.

Bu süslemede, genellikle, gökyüzünün dünyanın kuzey yarımküresinden görünüşündeen parlak ve en önemli yıldızlar ile yıldız kümelerine yer verilir. Özellikle Büyük Ayı Takımyıldızı'nın ile **Kutup Yıldızı**'nın belirgin bir şekilde görünmesine özen gösterilir. Hatta bazı locaların mabetlerinde tavanda yalnızca bu yıldızlar vardır.

Bazı mabetlerde ise tavan yalnızca gök mavisi renginde dir; yıldızlar içeren dekorasyon oturum sırasında açılan tablo üzerinde görülür.

Duvarların rengi de bir mabedin dekorasyonunda önemlidir. Çalışılmakta olan derecenin özelliğine göre, çoğunlukla mavi, siyah, kırmızı ve beyaz kullanılır. Simgesel derecelerin öncelikle belirgin rengi mavidir; ancak üçüncü derecede ve bir "yas oturumu"nda özellikle siyah egemendir.

Duvarların renk değişimleri genellikle bu amaçla kullanılan perdelerle sağlanır. Çoğu mason localarının mabetlerinde bir de "siyah tül perde" vardır. Bu perde, ritüelikolarak gerektiğinde mabedin Doğu bölmesini belirgin olarak ayırmak için kullanılır. Bu ayırma yapıldığında, Doğu bölmesi **"Debhir"**, diğer bölme ise **"Hikal"** olarak anılır.

Kuzey ve Güney duvarlarına, aralıklı olarak yarım kolonlar yerleştirilmesi, geleneksel mabet düzenlemesinin öğelerinden biridir. Bu yarım kolonların üzerinde ve tavanın altında kalınca bir ip, ara sıra kendi içinde halkalı düğümler yaparak mabedi çepeçevre sarar. Bazı uygulamalarda, bu **düğümlü ip**, mabedin girişindeki İkiz Sütunlar'ın sırasında ya da kapının her iki yanında aşağı doğru sarkan püsküllü uçlarla sonbulur; kimilerinde ise süreklidir. Bazı mabetlerde düğümlü ip ve yarım kolonlar dekorasyonda değil, Döşeme Örtüsü ya da Tablo üzerinde yer alır.

Mabedin Doğu duvarında, mutlaka dıştan ya da içten aydınlatılmış bir eşkenar üçgen vardır. Bunun içinde bir göz figürü yer alır. Doğu'nun duvarlarını ayrıca bir güneş ve yeni doğmuş ay figürü süsler. Ancak, çalışması yapılan derecenin özelliğine göre Doğu'da başka simgeler de bulunabileceğinden; bazı uygulamalarda güneş ile aygene derecelerin döşeme örtüleri ya da tabloları üzerinde yer alır.

Loca görevlilerinin masalarından çoğu bir üçgen prizma şeklindedir. Doğu'nun tam ortasında, bir platform üzerinde yer alan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem kürsüsü, genellikle diğer görevlilerin masalarından belirgin bir biçimde daha büyüktür. Bazı uygulamalarda ise saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem bir kürsünün arkasında değil, taht biçiminde bir görkemli koltukta oturur hatta bazı uygulamalarda bunun üzerine **"gölgelik"** olarak anılan bir kubbe yerleştirilmiştir.

Saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin yanı başına, locanın çalıştığı ülkenin ulusal bayrağı dikilir; Masonlukta bu, **"sancak"** olarak anılır. Bazı uygulamalarda, diğer yanda obediyansın ya da locanın flaması bulundurulur.

Birinci nazırın masası, bir platform üzerinde mabedin batısındadır. Fakat mabedin kapısı Batı'da olduğu için, bu masa, girişe göre biraz sol yanda durur. Bazı uygulamalarda bu platformun iki basamaklı olmasına özen gösterilir.

İkinci nazırın masası ise tek basamaklı bir platform üzerinde yer alır. Bazı uygulamalarda gene Batı'da, fakat girişe göre sağ yanda, bazı uygulamalarda ise Güney'in tam ortasındadır.

Nazırlardan her ikisinin birden Batı'da yer aldığı bir diğer uygulamada ise, masaların yeri aynı olmakla birlikte birinci nazır girişe göre sağda (güneyde), ikinci nazır ise solda (kuzeyde) oturur.

Sekreter ile sözcü (yasalar sözcüsü / hatip) bazı uygulamalarda Doğu'nun güneyve kuzey yanlarında karşılıklı olarak oturur. Bazı uygulamalarda ise, Doğu'ya yakın olmak üzere, fakat Doğu'nun aşağısında yer alır. Genellikle sekreter kuzeyde, sözcü güneydedir. Ancak bazı uygulamalarda sekreterin yeri Kuzey'in ortasında hazine üstadı (hazine emini) ile birliktedir. Daha yaygın olan uygulamalarda ise,hazineüstadı sözcüye yakın, yardım üstadı (hasenat emini) ise sekretere yakın bir noktada oturur.

Soruşturucu (muhakkik) çoğu uygulamalarda birinci nazırın önünde oturur. Bu durumda Tören üstadının yeri Batı'da, girişin güney yanındadır. Bunun tamterside olabilir. Özellikle ikinci nazırın da Batı'da oturduğu uygulamalarda, tören üstadının ya da soruşturucunun yeri onun önündedir.

İç koruyucunun yeri doğal olarak kapının yanıdır. Dış koruyucu (gözcü) ise, mabet dışında bulunmadığı sürece kapının diğer yanına oturur.

Mabette, kardeşlerin oturmaları için güney ve kuzey duvarı boyunca sandalyeyada sıralar yerleştirilmiştir. Bunlar, mabedin büyüklüğüne göre, birkaç aşamalı bir amfi biçiminde olabilir. Doğuda yer alması gereken masonlar için, başkanın kürsüsünün her iki yanında da koltuklar bulundurulur.

Simgesel derecelerde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığı mabedin ortasında genellikle siyah ve beyaz karelerden oluşan bir **Mozaik Döşeme** bölümü vardır. Bunun Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının girişindeki terası sanılmasıdır hatta buradan alınma olduğu söylenir. Boyutları genellikle 5:7 oranında seçilir.

Çoğunlukla, siyah karelerin sayısının beyazlardan bir fazla olmasına özen gösterilir. Bazı uygulamalarda bu döşemenin çevresinde siyah ve beyaz üçgenlerden oluşan bir çerçeve vardır; buna Dişli Çerçeve denir.

Kimi uygulamalarda ise Mozaik Döşeme'nin yerinde ya da bu döşemenin ortasında **"Işık Saçan Yıldız"** bulunur. Mozaik Döşeme şeklindeki simge mabedin ortasına konmayıp, döşeme örtüsü ya da tablo üzerinde de yer alabilir.

Mabedin ortasında üç sütun vardır. Bu sütunlardan biri **İyon**, biri **Dor**, biri de **Korint** stilinde olmak üzere düzenlenir. Bunlar, genellikle mabedin ortasındaki Mozaik Döşeme ya da Işık Saçan Yıldız'ın bulunduğu bölümün köşelerine yerleştirilir.

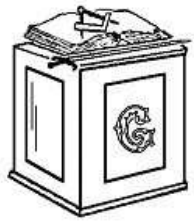
İyon sütunu güneydoğuda, Dor sütunu kuzeybatıda, Korint sütunu güneybatıda yer alır. Kuzeydoğu köşesi çoğu uygulamalarda boştur; bazılarında bu köşede bir Kırık Sütun bulunduğu görülür. Kuzeydoğu köşesinin boş bırakılması, çırak derecesindeki masonların mabedin bu yanında oturmalarının gereği ile de açıklanır.

Bazı uygulamalarda, bu üç sütun mabedin ortasında değil, locanın ilk üçyöneticisinin yanı başında yer alır. Yerleşimlerinde oluşan üçgenin kenar uzunluklarının 3:4:5 oranında olmasına özen gösterilir.

Hiçbir salon, **Ant Kürsüsü / Yemin Kürsüsü** olmaksızın bir "mason mabedi" niteliğini taşımaz. Bu nedenle de Ant Kürsüsü / Yemin Kürsüsü bir mabedin dekorasyonundaki en önemli öğe olarak nitelenebilir.

Bu bağlamda önemli olan, bu kürsünün nasıl biçimlendirilmiş ve süslenmiş olması değil, mabette mutlaka bulunmasıdır.

Bu kürsünün yeri, Masonluğun farklı uygulamalarında değişiktir ama mutlaka mabedin ortasındadır.

Kimi uygulamalarda mabedin batısına doğru girişin hemen karşısına, kimi uygulamalarda Üç Sütun ile birlikte tam ortaya, kimi uygulamalarda Doğu'da başkanın kürsüsünün hemen önüne konur. Üzerine yerleştirilen kitap, gönye, pergel ve kılıç ile bütünlenerek Ant Kürsüsü / Yemin Kürsüsü niteliğini kazanır.

Çoğu uygulamalarda üçüncü derece çalışması sırasında ritüelin bir gereği olarak bu kürsünün üzerine ayrıca bir de akasya dalı konur.

Ant Kürsüsü / Yemin Kürsüsü gibi, görevlilerin kürsülerinin üzerinde de bazı simgesel öğeler bulunur. Hangi kürsüde hangi simgenin bulundurulacağı, çalışması yapılacak olan derecenin ritüelinde belirtilir. Genellikle saygıdeğer üstat / üstad -ı muhterem ve nazırların kürsülerinde birer çekiç, tüm görevlilerin masalarında ya da yanı başlarında birer kılıç, ayrıca ilgili görevlinin alameti yer alır. Tören üstadının yanı başında bir asa bulunur. Sözcü (hatip / yasalar sözcüsü), -mabetteki çalışma sırasında gereksinme duyabileceğinden- yazılı yasa ve tüzükleri eli altında bulundurur. Bazı uygulamalarda, birinci nazır ile ikinci nazır masaları üzerinde, ritüel uyarınca dik tutulan ya da yatırılan birer simgesel sütun da vardır.

Locanın ilk yedi görevlisinin masalarının üzerinde birer de şamdan bulunur. Bu şamdanlardaki ışıkların sayısı da ilgili derecelerin ritüellerinde belirtilmiştir.

Mabedin Işıklandırılması:

Eskiden bir mabet, yalnızca ortadaki üç sütunun üzerinde ve masalarda yer alan mumlar ile aydınlatılırdı. Günümüzde, bu aydınlatma ancak simgesel bir nitelik taşır. Hatta bazı obediyanslarda masalarda ve özellikle sütunlarda mum kullanılması, bir gelenek olarak sürdürülmektedir. Fakat bunların verdiği ışık çalışmaların yapılmasına yetmediği için "simgesel" olarak nitelendirilir; mabet, tavanda yer alan lambalar ve duvarlara asılı aplikler ile ışıklandırılır.

Bazı uygulamalarda bir mabedin simgesel aydınlatma öğelerinden biri olmak üzere bir "pencere" görülür. Kiminde tavanın tam ortasında tek bir pencere vardır; bu Kutup Yıldızı ile özdeştir. Kiminde ise, biri Doğu'da, biri Güney'de, biri de Batı'da olmak üzere üç pencere bulunur.

Hamtaş ve Küptaş:

Simgesel derecelerde bir mabedin en önemli simgesel öğeleri arasında bir "hamtaş" ile bir "küptaş" da vardır. Bu kavramları temsil eden simgeler, Doğu'nun hemen önünde ya da Doğu'ya çıkan basamakların üzerinde iki yanda bulundurulur.

Bazı uygulamalarda ise birer simge olarak hamtaş ile küptaş, döşeme örtüsü yada bir tablo üzerinde resim biçiminde görülür.

Ritler ve dereceler arasındaki farklılıklar bir yana bırakılsa bile, her masonik kuruluş hatta her loca, mabedi, kendi alışkanlıkları uyarınca ve olanaklar ölçüsünde düzenler. Bu nedenle, her mabet, bir diğerine oranla birtakım değişiklikler gösterebilir.

Mabede Giriş

Bir mason locası ya da atölyesinin oturumunun açılmasından önce kardeşlerin topluca, oturum açıldıktan sonra ise tek tek olmak üzere oturumun yapıldığı mabede girerken uydukları sıra ve şekil.

Mabede girişin nasıl bir yönteme uyularak yapılacağı, bazı mason kuruluşlarının tüzüklerinde, bazılarının ritüellerinde belirtilmiştir. Bu yöntem, genelde biri "törensiz giriş", diğeri "törenle giriş" ya da "yöntemine uygun giriş" olmak üzere iki türlüdür. Ancak bunların yanı sıra üçüncü bir yöntemden de sözedilebilir; bu uygulamada ise, gerek ilgili masonik birimin görevlileri gerekse oturuma katılacak olan diğer masonlar, hiçbir kurala ve yönteme bağlı olmaksızın mabede gelişigüzel girerek yerlerini alır.

Törensiz Giriş:

Mabede giriş yönteminin "törensiz" olarak nitelenmesi, bu tür girişte hiçbir geleneksel ya da ritüelik kurala uyulmadığı, girişin gelişigüzel yapıldığı anlamına gelmez. Bu tür girişte yalnızca ritüelik "yürüyüş" ve "selamlama" yapılmaz.

Törensiz girişin üç türü vardır. Bunlardan biri oturum açılmadan önceki, diğeri oturum açıldıktan sonraki giriştir.

Oturumun açılmasından önceki törensiz girişlerde iki ayrı uygulama tarzı vardır:

a) Önce görevliler mabetteki yerlerini alır. Bundan sonra kapı açılır ve oturuma katılacak olanlar mabede kabul edilir.

Bu girişte, genellikle ilgili dereceye tekrisleri en son yapılmış olanlar ilk öncegirer; onları aynı derecede daha kıdemli olanlar izler; onların ardından sırayla daha yüksek derecede olanlar, hepsinden sonra protokolde yeri bulunanlar kendi aralarındaki protokol sırasının tersine göre giriş yapar. Bu uygulamada,protokolde herhangi bir yeri olmayan konuklar ya mabede herkesten önce alınır ya damabede girişleri oturumun açılmasından sonraya bırakılır.

b) İlgili masonik birimde herhangi bir görevi ve protokolde yeri olmayanlar, mabede girerek derecelerine göre yerlerini alır. Bundan sonra görevliler belli bir ritüelik sıraya göre girerek yerlerine geçer. Daha sonra protokolde yeri olanlar karşılanır.

c) Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem hariç olmak üzere tüm görevliler ile diğer kardeşler mabede gelişigüzel bir şekilde girerek yerlerini alır. Daha sonraduyurusu yapılarak Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem girerek yerine geçer. (Bu girişin ayrıntıları bir obediyanstan diğerine değişir.) Daha sonra protokolde yeri olanlar karşılanır.

Oturum açıldıktan sonra yapılan törensiz girişlerde; mabedin kapısına yöntemine uygun olarak "düzenli vuruş" yapmış olan bir mason, oturumu yöneten başkanın izniyle kapı açıldığında, ritüelik yürüyüş yapmaksızın, hiç kimseye selam vermeden, doğrudan oturacağı yere geçer ve oturur.

Törenle ya da Yöntemine Uygun Giriş:

Bu giriş aslında bir "tören" değildir. Sadece girişin bir seremonisi vardır.Bubakımdan "yöntemine göre giriş" olarak da anılır. Ancak oturumu yönetecek olan başkanyerini aldıktan sonra uygulanır.

Kapı açıldıktan sonra, her törenle giriş yapacak olan mason kapının eşiğinde bekler; oturumu yöneten başkanın izin vermesi ya da yönergesi üzerine ritüelik **"yürüyüş"** yapar. Sonra yöntemine uygun olarak oturumu yönetenleri işaret vererek selamlar. Simgesel derecelerde önce saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem (üstad-ı muhterem), sonra birinci nazır, son olarak da ikinci nazır selamlanır.

Eğer birbiri ardınca törenle giriş yapacak olanlar varsa; önce girenler ya hemen yerlerini alır ya da yana çekilerek giriş alanını (kapı ile İkiz Sütunlar'ın arasını)serbest bırakırlar.

Oturum açıldıktan sonra gelenlerin mabede törenle ya da törensiz olarak girmesine oturumu yöneten başkan karar verir.

Oturum, ilgili masonik birimin asıl başkanı yokken açılmış ve başkan sonradan gelmişse mutlaka törenle karşılanır. Simgesel derecelerde çalışan bir locada, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhteremherhangi bir nedenle oturumaçıldıktan sonra gelecek olursa, karşılanmasında ritüelik çelik kubbe kurulur. Çelik kubbe, protokolde yeri bulunan masonlar için de söz konusudur. Ancak her törenle giriş yapıldığında kurulmayabilir.

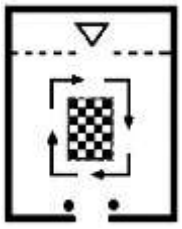
Locayı Gönyelemek

Fra. Circuler en marquant l'Equerre; *İng.* Squaring the Lodge
Alm. Winkelbilden in der Loge

Bir mason mabedine giriş çıkışlarda ve mabet içindeki dolaşmalarda, köşelere gelindiğinde dik açı yapacak şekilde dönüşlerle yürümek.

Bu işlem 18. yüzyıldan kalma bir eski gelenektir. Dünya yüzünde hemen hemen tüm mason localarında uygulanmaktadır. "Locayı Gönyelemek" ya da kısaca "gönyeleme" olarak anılışına karşın, özgün uygulaması bakımından aslında simgesel bir anlamya da nitelik taşımaz.

18. yüzyılın ilk yarısında, locaların toplantılarını yaptıkları kiralık salonun ortasına, gerekli simgelerin çizilmesiyle mabet oluşturulurdu. Bu işlem "locayı çizmek" olarak anılırdı. Sonradan, tebeşirle yapılan bu çizim işlemi yerine bir "döşeme örtüsü" kullanılır oldu. Çizilen yerin ya da yere serilen örtünün temiz tutulup korunması için üzerine basmamaya özen gösterilmesi gerekirdi.

O sıralarda mabet olarak kullanılan salon genellikle çok küçüktü. Güneyde ve kuzeyde sıralanan sandalyeler ile yerdeki çizim ya da döşeme örtüsü arasında pek dar bir alan kalırdı. Bu yüzden masonlar, mabede girip çıkarken ve bir yerden diğerine giderken, mabedin ortasındaki dekorasyonun köşelerinden dönerek yürürdü. Bu da, bir geleneksel yöntemin oluşmasına yol açtı: Köşelerde dik açılı bir dönüş yaparak yürümek...

Bu, Operatif Masonluğun uygulamaları bakımından "gönyeleme" yapmak ile eş anlamlıydı. Masonlukta gönye çok önemli ve değerli bir simge olduğu için, aslında bir zorunluluktan kaynaklanan bu yöntem pek tutuldu. Sonradan bu uygulamaya birtakım yorumlar bile yakıştırıldı.

Mabetten Çıkış

Bir mason locası ya da atölyesinin oturumu sona erdiğinde topluca, oturum sırasında ise gerektiğinde tek tek olmak üzere mabetten çıkarken uygulanan sıra ve şekil.

Mabetten nasıl çıkılacağı, bazı mason kuruluşlarının tüzüklerinde bazılarının ritüellerinde belirtilmiştir. Biri "törenle" ya da "yöntemi uyarınca" diğeri "törensiz" olmak üzere iki türü vardır.

Burada "törenle" sözü bir tören düzenlendiğini değil, "ritüelde belirtilen yöntem uyarınca", "törensiz" sözü ise "geçerli olan tüm diğer kurallara uyarak ama selamlama yapılmadan" anlamına gelir.

Ayrıca **"dağılma"** olarak nitelenebilecek bir çıkış tarzından da sözedilebilir. Bu tarz çıkışta, oturum sona erdikten sonra gerek görevliler gerekse oturuma katılmış olan masonlar, hiçbir kural ve yönteme bağlı olmaksızın mabetteki yerlerinden ayrılır, karışık olarak ve gelişigüzel bir şekilde dışarı çıkarlar.

Törensiz Çıkış:

Bu çıkış, tüm toplantının ya da oturumu bitirilmiş derecenin sonunda yapılır. Çıkışın "törensiz" olması demek, mabetten ayrılırken hiç kimseye selam verilmemesi, yalnızca mabet içinde gereken yönde yürünerek ve mabede giriş yöntemindekisıranın tersi uyarınca Batı'ya gelindiğinde dosdoğru dışarıya çıkılması demektir.

Eğer oturumu kapatılan derece çalışmasından sonra hiç ara verilmeksizin bir başka derecenin oturumu yapılacaksa; iki ayrı yöntemden biri uygulanabilir:

a) Sonraki derecenin daha yüksek olması durumunda, dereceleri yeterli olmayan masonlar sessizce mabetten ayrılır. Kapatılmış oturum daha yüksekbirderecedeyse kimse mabetten çıkmaz; dış koruyucu (gözcü), sonraki derece oturumuna katılabilecekleri çağırır.

b) Önceki oturumdan sonra kısa bir ara verilir. Buna "dinlenme" de denir. Önceki oturuma katılmış olanların tümü, ya dağınık olarak ya da sırayla mabetten çıkar.

Eğer ilgili masonik birimin o gün yapılacak tüm oturumları sona ermişse, katılmış olanlar, mabede giriş yöntemindeki sıranın tam tersine mabetten ayrılır.

Törenle Çıkış:

Bu yöntem yalnızca oturum sona ermeden önceki çıkışlarda uygulanır. Mabede törenle giriş yönteminde uygulanan ritüelik yürüyüş yapılmaz ve Çelik Kubbe kurulmaz. Fakat mabetten çıkacak olan mason, -ritüel uyarınca gerekliyse gönyeleme yöntemiyle- Batı'ya geldiğinde İkiz Sütunlar arasında durur, Doğu'ya döner, ritüelik yöntemine uygun olarak ayrılmakta olduğu masonik birim adına başkanı selamlar sonra yine Batı'ya dönerek dışarı çıkar.

Bu tür çıkış, üç ayrı durumda uygulanır:

a) Bir görevlinin, ritüel gereğince ya da oturumu yöneten başkanın yönergesiüzerine bir görevi yerine getirmek için geçici olarak mabetten çıkması;

b) Bir masonun, oturumu yöneten başkanın izniyle oturum sona ermeden ayrılması;

c) Protokolde yer alan konukların, oturum kapanmadan önce uğurlanması.

Locayı Çizmek

Fra. Dessiner la Loge; *İng.* Draw ing the Lodge; *Alm.* Ziehen der Loge

18. yüzyılda, masonların, sahip oldukları lokalleri bulunmadığı dönemde, ritüelik çalışmalarını yapacakları kiralık salona "mabet" niteliği vermek için, döşemeye tebeşir ile uyguladıkları çizim işlemi.

Bu işlemde döşeme üzerine önce bir dikdörtgen çizilir, bunun içine bir mabedin dekorasyonunda bulunması gereken simgesel öğeler çizilerek yerleştirilirdi. Aynayrı derecelerde yapılan her bir oturumdan önce bu çizimin öğeleri gerektiğince değiştirilirdi.

Loca toplantısı sona erip aynı yerde kardeş sofrası kurulmadan önce, yerdeki çizim silinirdi. Bu işlem hayli zahmetli olduğu için, sonradan bunun yerine her bir derece için ayrı ayrı olmak üzere bir döşeme örtüsü kullanılmasına başlandı. Daha sonraları bunun yerini gene her derece için ayrı ayrı olmak üzere bir tablo kullanımı aldı. Hatta localar kendi malları olan mabetler edindikten ve değişmez mabet dekorasyonu yaptıktan sonra bile gerek tablo gerekse döşeme örtüsü kullanımı yer yer sürdürüldü.

Mozaik Döşeme

Fra. Pavé Mosaïque; *İng*. Mosaic Pavement; *Alm*. Musivisches Pflaster

Bir mason mabedinde siyahlı beyazlı karelerden oluşan dekoratif döşeme.

Türkçede mozaik, beyaz taş kırpıntılarının beton harcı içine karıştırılmasıyla oluşturulan yapısal döşeme kaplaması türünü ya da çeşitli renklerdeki taş parçacıklarıyla oluşturulmuş desenli döşemeleri niteler. Aynı sözcük, Batı dillerinde, öncelikle "siyah beyaz kareli bir döşeme kaplaması türü" anlamında kullanılır.

Mozaik sözcüğünün Musa'nın adından türetildiği söylenir. Bunun kaynağı olarak da Musa'nın, kutsal emanetlerin korunduğu ve "tabernakl" olarak anılan çadırın tabanını siyah beyaz karelerden oluşan bir döşeme ile kaplatmış olması gösterilir. Musa'nın oluşturduğu bu gelenek, daha sonraki kuşaklarca da korunmuştur. Nitekim Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının döşemesinin de aynı şekilde yapılmış olduğu söylenir.

Bazı masonik kaynaklarda bu konuda farklı bir betimleme görülür. Süleyman Mabedi'nin içinin tümüyle değil, yalnızca Batı kapısındaki girişin önündeki terasın bu tür bir döşemeyle kaplanmış olduğu belirtilir.

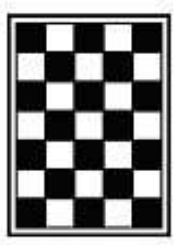
Masonlukta Mozaik Döşeme:

Hemen tüm mason örgütlerinin ritüelik çalışmalarını yaptıkları mabetlerde Mozaik Döşeme'ye yer verilir. Bu konuda üç ayrı uygulama bulunduğu görülür:

a) Mabedin tüm döşemesi siyah beyaz karelerden oluşacak şekilde düzenlenir.

b) Mabedin ortasında, özellikle "Üç Sütun" ile çevrelenmiş olan bölüm siyah beyaz kareli olarak düzenlenir.

Bu uygulamada, Mozaik Döşeme'nin boyutları geleneksel olarak 5:7 oranındadır. Bu oran, eski mimari ilkeleri uyarınca, bir odanın ya da binanın eni ve boyu bakımından "en kullanışlı ve estetiği en uyumlu oran" olarak benimsenmiştir.

Mabetlerinde Mozaik Döşeme'yi bu şekilde oluşturmuş bulunan mason kuruluşlarının gelenekleri uyarınca; döşemenin bu bölümü üzerine basılmaz; çevresinden dolaşılır. Mozaik Döşeme'nin üzerine ancak ilgili kuruluşun en yetkili yöneticisi olan mason (simgesel derecelerde çalışan bir obediyans tabüyük üstat) basabilir. Bu uygulamanın da kaynağı bir dinsel geleneğe dayanır. Buna göre; mabedin siyah beyaz kareli döşemesi olan bölümüne ancak en yüksek düzeydeki din görevlisi girebilir.

c) Mozaik Döşeme, yerde sürekli olarak değil, bir tablo ya da döşeme örtüsü üzerinde görülür.

Bu uygulamada Mozaik Döşeme'nin eni ve boyu arasındaki oran gene 5:7 şeklinde düzenlenir. Diğer simgelerin tam ortasında belirgin bir şekilde görülür.

Simgesel Değerlendirme:

Masonlukta Mozaik Döşeme, bir tarihsel gelenek olmaktan önce çok önemli bir simgedir. Bu simgenin yorumu yapılırken, siyah ve beyaz kareler karşılaştırılır. Yorumsal değerlendirmelerden bazıları şöyledir:

a) Siyah kareler henüz doğanın bulunamamış gerçeklerini, beyaz kareler ise bilimve akıl yolu ile aydınlığa çıkarılmış olan gerçekleri simgeler.

Bazı uygulamalarda siyah ve beyaz karelerin sayısı eşittir. Bazı uygulamalarda siyahlar, bazılarında ise beyazlar bir fazladır. Siyah ve beyaz karelerin sayısının eşitliği, bilinen gerçekler kadar bilinmeyen gerçekler olduğunu gösterir. Siyah karelerin daha çok olması, bilinen geçeklerden çok bilinmeyenlerin bulunduğunu vurgular. Beyaz karelerin daha çok olması ise, bilim ve akıl ile bilinenlerin bilinmeyenlere oranla üstün gelişini simgeler. Dolayısıyla, bu karelerden nasıl bir yorum çıkarılması isteniyorsa, Mozaik Döşeme de buna göre düzenlenir.

b) Masonluk, ırkları, dilleri, dinleri, ulusları, töreleri ve felsefeleri, birbirlerine karıştırmadan, fakat birbirleriyle bir arada olacak şekilde bağdaştıran bir sistemdir. Siyah ve beyaz kareler, insanlar arasındaki bu tür farklılıkları simgeler.

Yorum böyle olunca, -eğer eşitlik ilkesi öncelikli tutuluyorsa- siyah ve beyazkarelerin sayısının eşit olması gerekir. Bir diğer deyişle, bunların eşit olmadığı bir Mozaik Döşeme'nin simgesel yorumu böyle yapılırsa, bir çelişki doğabilir.

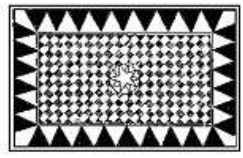
c) Siyah ve beyaz kareler, doğada ve toplumda birbirlerine karşıt fakat biri olmadan diğeri de olamadığı için birbirlerini bütünleyen olgu ve kavramları simgeler.

Kimileri karşıtlıkları öncelikli tutan böyle bir yorumu, "yaratılışın kapsamındaki çeşitlilik ve zıtlıklar" şeklinde düalist bir yaklaşımla değerlendirir. Kimileri de iyilik ve kötülük, sevinç ve keder, aydınlık ve karanlık, özdek ve tin (madde ve ruh), sıcak ve soğuk, eski ve yeni, tez ve antitez gibi düalist ya da diyalektik bir yaklaşımla değerlendirmek suretiyle, Mozaik Döşeme'nin "evrensel ikilem" ya da "evrimsel sentez"i simgelediğini belirtir.

Bazı mason kuruluşlarının ritüelik uygulamaları uyarınca Mozaik Döşeme mutlaka **"Çentikli Çerçeve"** olarak anılan ve birbiri ardınca siyah beyaz üçgenlerdenoluşan bir çerçeveyle çevrelenir.

Çentikli Çerçeve

İng. Tesselated Border

Bir mason mabedinin ortasındaki **"Mozaik Döşeme"**nin, bazı uygulamalardaki çerçevesi.

Dekoratif bir amaçla yapılan bu çerçeve, art arda siyah beyaz üçgenlerden oluşur; **"dişli çerçeve"** olarak da anılır.

Mücevherler

Fra. Bijoux de la Loge; *İng*. Jewels of a Lodge; *Alm*. Logenkleinodien

Simgesel derecelerde, bir mabette çalışma yapılabilmesi için mutlaka bulundurulması gerekli görülen öğeler.

Masonlukta "mücevherler" olarak anılan bu öğeler hareketsiz (sabit) ve hareketli olmak üzere ikiye ayrılır:

Hareketsiz mücevherler üç simgesel âletten oluşur: Gönye, düzeç ve şakul. Bunların "hareketsiz" olarak nitelenmesinin nedeni, mabette her birinin belirli bir yerinin bulunmasından ileri gelir. Simgesel olarak,gönye Doğu'da, düzeç Batı'da, şakul ise Güney'de bulunur.

Bu üç mücevher, mabetteki **Üç Sütun** ile de özdeşleşir. Gönye saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin, düzeç birinci nazırın, şakul ise ikinci nazırın alâmetidir.

Hareketli Mücevherler şunlardır: Resim tahtası, hamtaş ve küptaş. Bunların "hareketli" olarak nitelenmesinin nedeni, locanın çalıştığı mabette bulundukları yerlerin sabit değil, değişebilir olmasından ötürüdür.

Pencere

Fra. Fenêtre, Lucarne; *İng*. Window, Dormer; *Alm*. Dachfenster

Bir yapının duvarlarında, ışık ve hava almak üzere bırakılan boşluk.

Masonlukta sözkonusu edilen pencere, bir küçük "çatı penceresi" niteliğitaşır. Işığın belirli yönlerden azar azar geldiğini belirten bir simge olarak benimsenir. Burada "ışık" sözcüğü, "bilgi" ve "bilgelik" kavramlarının yerini tutar.

Bazı masonik uygulamalarda pencere, mabedin dekoratif öğelerinden biridir. Doğu'da tek ya da Doğu Güney ve Batı'da olmak üzere üç pencere bulunabilir. Tek de olsa üçde olsa, pencere mutlaka ızgaralıdır. Pencerelerin bu özelliği, kimilerince "ışığın birsır olarak saklanıp dışarıya yansıtılmaması gerektiği", kimilerince ise "insanın ışık almaktaki sınırlılığı ve bu sınırlılıktaki kaçınılmaz tutsaklık olgusu" şeklinde yorumlanır.

Bazı uygulamalarda bu pencereler, mabedin duvarları ya da tavanında doğrudan bir dekoratif öğe olarak değil, ritüelik çalışmada kullanılan "tablo" üzerinde yer alır.

Proje Odası

Fra. Chambre des Dessins; *İng*. Design Room; *Alm*. Entwurfsraum

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 12. derece çalışmasının yapıldığı atölye.

Saint Germain en Laye

Fransa'da, Paris yakınlarındaki bir köy.

Bu köy, 1688 yılında İngiltere'den kaçan Kral 2. James ile yandaşlarının sığındığı ünlü şatonun bitişiğindedir. Fransa'daki ilk spekülatif mason localarının bu şatoda kurulmuş olduğu söylenir.

Salon

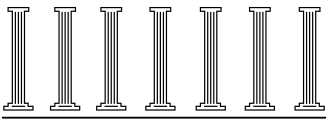
Fra. Salle; *İng.* Hall; *Alm*. Halle

1. Bazı masonik derecelerde, "mabet"in karşılığı.

2. Masonların, mason olmayan kişilerin yanında mabetten söz etmelerigerektiğinde kullandıkları sözcük.

Sırasütun

Fra. Colonnade; *İng.* Colonnade; *Alm*. Kolonnade

Bir yatay hat üzerinde eşit aralıklarla dizilmiş birbirinin aynı ya da birbirine çok benzer sütunlardan oluşan bir mimari düzenleme.

Sırasütun, Masonlukta başlı başına bir dekoratif öğe ya da bir simge değildir.Ancak Spekülatif Masonlukta öncelikle Operatif Masonluktan alınma öğeler birer simge olarak kullanıldıkları ve bunların arasında sütun stillerine de çok önem verildiği için, yer yer bir sırasütun düzenlemesinin de bir süsleme öğesi olarak kullanıldığı görülür.

Sofa

Bir mason mabedinin giriş kapısının hemen önü: Eşik.

Bu sözcüğün Masonluktaki kullanımı pek enderdir. Özellikle mabede törenle ya da protokol yöntemlerine uygun giriş şeklinin betimlenmesinde, "mabet kapısınındışı" anlamına gelir.

Perde

Fra. Voile; *İng.* Veil; *Alm*. Schleier

Bir mason mabedinde, uygulanacak ritüele uygun simgesel dekorasyonu sağlamak için kullanılan kaplama ya da ayırma öğesi.

Mason mabetlerinde perdeler, iki ayrı şekilde kullanılır:

a) İlgili derecenin ritüeli uyarınca, duvarlar değişik renkli perdelerle kaplanır. Bu amaçla, genellikle mavi, siyah, beyaz ve kırmızı perdeler kullanılır.

b) Mabedin ortasına asılan perdelerle, mabet bölümlere ayrılır. Bazı derecelerdeki bu uygulama bir yapının, çeşitli bölmeleri içerdiğini simgesel olarak temsiletmek üzere kullanıldtğından "tabernakl" denilen çadırın iç bölmelerini sağlayan perdeleri de temsil eder.

Siyah Perde

Fra. Voile noir; *İng*. Black Veil; *Alm*. Schwarzer Schleier

Bazı derecelerin ritüeli uyarınca, mabedin duvarlarını kaplamak için kullanılan örtü.

Siyah perde, kullanıldığı derecelerde simgesel nitelikli bir "yas tutma"nın sözkonusu olduğunu ya da şövalyelik ile bağdaşan bir çalışma yapıldığını belirtir. Herhangi bir nedenle düzenlenen "yas oturumu"nda da kullanılır.

Kullanılış nedeni yas tutma olduğunda, bazı derecelerde, "dökülen gözyaşları"nı simgelemek amacıyla, perdenin üzerine gümüş rengi damla motifleri serpiştirilir. Bazı derecelerde bunlara kan rengi damlalar da katılıp, yas tutmaya neden olan kötülüğün karşılıksız kalmayacağı simgelenir.

Gümüş Gözyaşı Damlaları

Fra. Larmes d'Argent; *İng*. Silver Teardrops; *Alm*. Silbertränen

Bir yas oturumunda ya da simgesel olarak yas tutulan birderece çalışmasında, mabet dekorasyonunda kullanılan siyah perdeler üzerine serpiştirilmiş damla şeklindeki ve gümüş renkli motifler.

Masonlukta gözyaşı damlaları, özellikle Süleyman Mabedi'nin Başmimarı Hiram Abif'in öldürülmesi üzerine duyulan üzüntü ve tutulan yası simgelemekte kullanılır.

Genel olarak "yas tutma"nın simgesi olarak benimsendiğinden, locaların düzenledikleri yas oturumlarında da görülür.

Tarsel

Bazı eski masonik yazında, bir mason locasının çalıştığı mabedin dekoratif ve simgesel öğelerinden **"düğümlü ip"** için kullanılmış bir sözcük.

Tepe

Fra. Colline; *İng*. Hill; *Alm*. Hügel

Bağımsız ve küçük bir dağ.

Eski mason ritüellerinin bazılarında, bir locanın simgesel olarak çalıştığı yer.

Masonlukta bu terimin kullanılmasının nedeni, yapılan çalışmanın yabancı gözve kulaklardan uzak kalmasıyla birlikte, korunmuş bir ortamda yapılması gereğini vurgulamaktır.

Teras

Fra. Porche; *İng*. Porch; *Alm*. Terrasse

Genellikle dışarıdan da girişi olan geniş balkon.

Masonlukta bu sözcük, özellikle Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının girişi betimlenirken geçer.

Üç Işık

Esk. Üç Nur; *Fra*. Trois Lumières; *İng*. Three Lights; *Alm*. Drei Leuchter

1. Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığı mabette, ortada bulunan **üç sütun** üzerinde yer alan ışıklar ve bu ışıkların simgelediği kavramlar.

2. Bir locada zorunlu olarak bulundurulması gereken üç hareketsiz mücevher.

Üç Işık Kaynağı

Esk. Üç Nur Membaı; *Fra*. Trois Sources de Lumière;
İng. Three Sources of Light; *Alm*. Drei Leuchtquellen

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın oturumlarını yaptığımabette, yapılan çalışmanın temeli olarak nitelenen üç öğe.

Bu üç öğe, bazı mason kuruluşlarının benimseyişlerine göre, simgesel olarak "bir mason mabedinin çatısını yerinde tutan üç sütun" ile özdeştir. Bazı mason kuruluşlarının benimseyişlerine göre ise, mabetteki çalışmalar sırasında mutlakahazır bulundurulması gerekli görülen "gönye", "pergel" ve "kutsal kitap" üçlüsüdür.

Üçüncü Bölme

Fra. Troisième Appartement; *İng*. Third Apartment

"Orta Bölme" teriminin bazı ritlerin kimi derecelerindeki bir karşılığı.

Üçüncü Gök

Fra. Troisiéme Ciel; *İng*. Tertiary Heavens

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 26. derece çalışmasının yapıldığı yerin simgesel niteliği.

Vestibül

Fra. Vestibule; *İng*. Vestibule

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 24. derece çalışmasında oturumun yapıldığı yerin ritüelik adı.

Sözlük anlamı bakımından "dehliz" ya da "karanlık ve ıssız geçit" demektir.

Würzburg Katedrali

Avrupa'daki en eski gotik katedrallerden biri.

Bilindiği kadarıyla, bu katedralin yapımı 862 yılında başlamış ve 1189 yılında sona ermişti. 1240 yılında da katedral bir onarımdan geçirilmiş ve bazı eklemeler yapılmıştı.

Günümüzdeki Masonlukta bu katedralin ilgi çekici olan yönü, eskiden ana giriş kapısının hemen içinde karşılıklı olarak yer alan iki iri ve gövdesi düğümlü süsleme sütunlarıdır. Bunlardan birinin üstünde **BOAZ**,diğerinde **JACHIN** yazılıdır. Bu iki sözcüğün sütunlara çok sonraları spekülatif masonlarca, katedralin bir mason mabedine benzetilmesi amacıyla yazdırılmış olabileceği ileri sürülmüşse de bilimsel incelemelerde, yazıların sonradan yazılmadığı, katedralin ilk yapımı sırasında işlendiği anlaşılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nda bir yıkıntıya dönüşen bu katedral, 1960'lı yıllarda onarılıp genişletilmiş, ancak bu iki sütun katedralin içindeki bir koridora alınmıştır.

Günümüzde ise bu sütunlar katedralin müzesine kaldırılmış durumdadır.

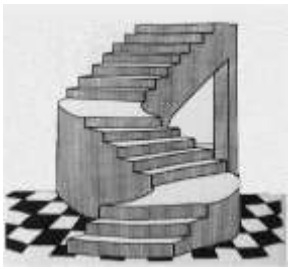
Yedi ve Daha Çok

Fra. Sept et plus; *İng*. Seven and more; *Alm*. Sieben und mehr

Masonlukta, ritüelik olarak kullanılan simgesel sayılarla bağlantılı bir deyiş.

Bu deyiş, olgunluk yolunda ilerlerken birtakım aşamaların geçilmiş olduğunu, ancak henüz tümüyle yetkinliğe ulaşılamadığını belirtir.

Masonik yazında bu deyişin temeli öncelikle Süleyman Mabedi'ne bağlanır. Bu mabedin yapımı sırasında, üstat derecesindeki mabet yapımcılarının toplanmaküzere kullandıkları "Orta Bölme"ye bir dönemeçli merdiven ile çıkıldığı anlatılır. Bu merdivenin ilk aşamasında üç, sonra beş, daha sonra yedi basamak vardır.Fakat"Orta Bölme" olarak anılan yer en üst katta değildir. Dolayısıyla daha yukarıya çıkabilmek için bunlardan daha çok sayıda basamağı tırmanmak gerekecektir. Bu da buaşamaya çıkmanın bir "son" olmadığını belirtir.

Böyle bir dönüşlü (dönemeçli) merdiven salt Süleyman Mabedi'ne özgü değildir. Eskiden, mabetlerin üst katlarına, özellikle minarelere dönemeçli merdivenlerle çıkılırdı. Bu merdivenlerin hemen hepsindebirersahanlıkla önce üç, sonra beş ve sonra da yedi veya dahaçoksayıda basamak bulunurdu.

Böylelikle bir simgesel terim olarak "yedi ve daha çok", olgunlaşarak yetkinleşme yolunda ilerlerken, sonraki aşamaların öncekilere oranla zorluğunu vurgular.

Yerden Göğe

Fra. De La Terre aux Cieux; *İng*. From Earth to Heavens; *Alm*. Von Erde bis Himmel

Bazı mason kuruluşlarında, bir mason locasının evrensel niteliğini simgesel olarak vurgulamak üzere, bir mabedin yüksekliğinin betimlenişi.

Yönler

Esk. Cihetler; *Fra*. Directions; *İng*. Directions; *Alm*. Richtungen

1. Masonluğun evrenselliğini belirten simgesel terimlerin tümü.

Bu terimler, bir mason mabedinin simgesel boyutlarının tanımlanmasında, bir mason locasının çalıştığı yerin simgesel anlatımında ve ritüellerin bazı yerlerinde geçer.

Buna göre, bir mason mabedi şöyle betimlenir:

- Boyu Doğu'dan Batı'ya kadardır;
- Eni Kuzey'den Güney'e kadardır;
- Yüksekliği Nadir'den Zenit'e kadar uzanır.

2. Mabette, görevi ya da protokolde özel yeri olmayan masonların oturduğu yer.

Bu anlamdaki yönler yalnızca Kuzey ve Güney'dir; Doğu, bu kapsamda sayılmaz. Kuzey ve Güney, "Kuzey Sütunu" ve "Güney Sütunu" olarak da anılır.

Zenit

Fra. Zénith; *İng*. Zenith; *Alm*. Zenit

Baş doğrultusunda ve sonsuzca en yüksek olan.

Uzay geometrisinde zenit, yatay düzleme dik olan üçüncü boyutta, en yüksekteolan tasarımsal nokta ve yöndür. Bir sözcük olarak *"erişilemeyecek kadarçok yüksek olan"* anlamına da gelir.

Bir mason mabedinin yatay düzlemdeki boyutları, simgesel olarak, "Doğu'dan Batı'ya ve Kuzey'den Güney'e kadar" diye betimlenir. Mabedin yüksekliğinin ise, *"Zenit ile Nadir arasında"* olduğu söylenir.

Bu betimlemenin anlamı, mabedin simgesel olarak evrenin her yerinde bulunduğu, Masonluğun da gerek amaç ve ilkeleri gerekse çalışmaları bakımından tümüyle **evrensel** olduğu, bu evrenselliğin hiçbir fiziksel ya da yapay sınır tanımadığıdır.

Böylece, bir mason mabedinin, simgesel bakımdan evrenin her yerinde olduğu öngörülür. Masonluğun, amaçları, ilkeleri ve çalışmaları bakımından tümüyleevrensel olduğu, bu evrenselliğin hiçbir fiziksel sınırla çerçevelenmeyeceği vurgulanır.

Nadir

Esk. Semtülkadem

Dünya üzerindeki üç boyutlu Öklit geometrisinde, Doğu-Güney-Batı-Kuzey düzlemine düşey olan boyutta, bize göre en alçakta olan tasarımsal nokta ve yön.